

Päihteet ja puheeksiotto - tekstitys

0:08

Taija Ahonen: Mä oon Taija Ahonen. Tosiaan täältä Tampereelta tulen linjoille ja meillä on Saskyssa 2 oppilaitosturvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyvää OPH:n hanketta PuheeX ja TurvaX ja koulutus sitten toteutetaan näiden hankkeiden yhteistyönä ja sitten Siltavalmennusyhdistys toteuttaa sisällön.

0:27

Taija: Ja hienoa, että meillä on joukko ihmisiä niin opetus-ohjaushenkilöstöä kuin sitten opiskelijoita linjoilla ympäri Suomen ja sitten tota tonne tulee Mentimeteriä chattiin ja sitten palaute Formsia ja arvostetaan kaikkea tässä kehittämistyössä saatua palautetta, joten vastaattehan sitten mahdollisuuden mukaan näihin, mutta antoista koulutusta kaikille ja jatkatteko sieltä Sillalta sitten näissä...

0:58

Taija: ...näissä teidän teidän materiaalien kanssa ja toi meidän päivän ohjelma, mikä tuossa oli aikaisemmin näkyvillä, niin se on sillä tapaa alustava runko sisällöistä, mutta ymmärrettiin, että että pidätte enemmän vähän niinku vuoropuhelun siellä asiantuntija, kokemusasiantuntija keskusteluna tätä eteenpäin, mutta teemat on kuitenkin niitä, joita joita sitten ohjelmassa on ja sitten siirrytään lounaalle sitten sitten jossain vaiheessa. Hyvä, mutta antaa mennä.

1:29

Eveliina (jatkossa Eve): OK mä laitan päälle siellä lähdetään.

1:34

Kerro vähän kuka olet? Hei kaikille.

1:39

Eve: Eveliina Silta valmennuksesta, en tiedä näkyyköhän. Hei tässä nyt muuten tota viitsikö teistä joku sanoo että miten tää menee, kamera näkyy, näytäänkö me molemmat Santin kanssa vai vaan mie, joo nyt näette molempia joo jes.

1:53

Eve ja Santi Riitijoki: Haluatko sinä sanoa jo itsestäsi nyt? Joo, voin mä itseni esitellä, eli mä oon Santi Riitijoki Silta valmennuksessa tota ohjaajana tuetussa asumisessa. Tällä hetkellä oon oon tehnyt ohjausta myös kuntoutuksen puolella ja jalkautuvassa päihdetyössä ja sitten sen sen lisäksi, että oon mielenterveys- ja päihdepuolen lähihoitaja koulutukseltani niin on...

2:15

Santi: ...päihde- ja rikostaustainen kaveri. Elikkä tässä siinä kokemusasiantuntijan roolissa sitten tänään enemmänkin.

2:24

Eve: Ja anteeksi siis mie en selittänyt äsken ollenkaan, että että mitä mie täällä teen?

2:30

Eve: Oon tota vangin oppimispolkukuun tota ohjaajaksi.

2:37

Eve: Palkattuna ja oon tehnyt niinku vankilassa vankilassa tota duunia. Pidän siellä ryhmiä ja tota se jatkuu taas ja sitten oon myös ohjaajana tota tässä meidän yhteisökuntoutuksessa täällä Tampereella Vehnämyllykadulla.

2:53

Eve: Ja ja oon lähihoitaja ja sosionomi, sosionomiks just valmistunut viime vuonna.

3:01

Eve: Sellaisella.

3:03

Eve: Nyt se näkyy tolleen, mutta ei niinku diaesityksenä.

3:15

Eve: Ja tarkoitus olisi siis, että tota että nyt sinne 9,15 varttiin yli ysiin niin käytäisiin läpi vähän näitä meidän dioja.

3:25

Eve: Ja tota.

3:28

Eve: Vähän ehkä silleen mietittiin että sitten että jos tulee kysymyksiä niin sitten että jos niitä.

3:34

Eve: Laittaa vaikka sinne tota sinne keskustelupuolelle niin sitten niihin voisi ehkä vähän siihen loppuun sitten ja katsotaan miten meillä menee aikaa ja ajateltiin, että miten ne Santin puheenvuoroon niin sitten pidettäisiin. Ehkä semmoinen...

3:49

Eve: ...pikku viiden minsan breikki, koska tää on muuten aika tällaista tykitystä.

3:54

Eve: Niin tota.

3:56

Eve: Mutta varmaankin tästä mun.

4:00

Eve: Alaspäin nuolta alaspäin johonkin. Joo OK.

4:05

Eve: Hyvä. Kiitoksia kirsi.

4:10

Eve: Näin.

4:14

Eve: Pakko sanoa, että miut jännittää ihan hirveästi. Tällainen uutukainen ja vähän tilalle tullu.

4:20

Eve: Tilalle tullut mutta tota.

4:23

Eve: Mutta, mutta yritän parhaani kyllä Santi rauhoittaa miut.

4:29

Eve: Mutta tota Sillan toiminta ajatusta ehkä alkuun että tota.

4:35

Eve: Mikä meidän tehtävä on? Ja.

4:37

Eve: Ja ja mitä me täällä tehdään monenlaista hommaa asumisen puolella ja tota kuntoutumis-, ja oppimis- ja työllisyysmahdollisuuksia.

4:49

Eve: Nuorten ja aikuisten sekä sitten justiin rikostaustaisten vähän niinku kiinnittymistä yhteiskuntaan.

4:57

Eve: Ja tota täällä Vehnämyllykadulla. Meillä on aika paljonkin tuossa työtoimintaa ja sitten justiin tää meidän yhteisökuntoutus on täällä Vehnämyllynkadulla.

5:07

Eve: Ja ja.

5:11

Eve: Me ollaan tällainen aloitteellinen kumppani Silta ja edelläkävijä osallisuuteen ja oppimiseen ja työhön.

5:19

Eve: Tarkoituksena siis on ihmisiä saada polutettua takaisin.

5:26

Eve: Takaisin tota yhteiskunnan pariin.

5:30

Santi: Ja sitten tavallaan, että että sen oma oman päihde- ja rikostaustaisten kokemusasiantuntijuuden lisäksihän mihin sitten palaan tuossa omalla puheenvuorolla niin vähän pitempään ja ehkä yksityiskohtaisemmin, niin mähän oon myös niinku oon Sillan palveluiden kautta kouluttautunut siihen, että mä oon tänään tänä päivänä työelämässä kiinni ja mulla on ammatti mitä mä haluan tehdä ja on tavallaan niinku myös Sillan palveluiden kokemusasiantuntija, että on oman asunnonkin tavallaan saanut Sillan asumispalveluiden kautta siellä.

6:00

Santi: Antamalla niitä näyttöjä siitä, että on kykyä itsenäiseen asumiseen ja sitten siitä suositusten kautta etenet elämässä ja mut on on tavallaan myös täällä Siltä Valmennuksessa oppisopimuksella koulutettu ja siihenkin on ollut semmoinen useamman vuoden prosessi. Tavallaan kuntouttavien työtoimintojen ja työkokeiluiden kautta.

6:22

Eve: Kyllä.

6:23

Eve: Mennään seuraavaan.

6:25

Eve: Sitten tota tänään olisi tarkoitus että tota puhutaan niistä päihdeiden käyttöön liittyvistä ilmiöistä ja ja ja olisi kiva justiin että saadaankin sitten jossain kohtaa vähän sellaista vuoropuhelua ja tota.

6:40

Eve: Ja ja ajatuksia siitä saatte tehdä vähän tehtäviä ja pohdiskella itsekin että.

6:47

Eve: Että tota minkälaisia ajatuksia herää.

6:50

Eve: Ja sitten toiveena tietysti on, että että että se keskustelu ehkä jatkuisi siellä teidän.

6:56

Eve: Teidän kouluissanne sitten myöhemminkii.

7:01

Eve: Sitten mietitään mietitään myös sitä semmoista omaa päihteiden käyttöä ja sitten niitä tapoja, että että ylipäätänsä että millä voi voitaisiin ottaa puheeksi.

7:11

Eve: Päihteiden käyttöä ja.

7:14

Eve: Siihen liittyviä juttuja.

7:20

Eve: No sitten vähän tällainen tiivis paketti siitä että tota.

7:25

Eve: Että millä tavalla? Mitä päihteillä ylipäätänsä tarkoitetaan?

7:30

Eve: Ja ja.

7:34

Eve: Tietysti ja tässäkin kohtaa olisi ollut ehkä kiva kuulla, mutta voidaan jutella niistä justiin sitten. Tai tää ehkä sama kysymys tulee jossain kohtaa tuolla myöhemminkin, mutta että tässä on nyt tällainen tiivistelmä siitä, että tota tuolta Mielenterveystalolta ja sitten tuolta.

7:50

Eve: Että ylipäätänsä, että mitkä on laillisia päihteitä ja ja ja mitkä sitten taas luokitellaan.

7:59

Eve: Ei, ei lailliseksi.

8:03

Eve: Ja tota.

8:06

Eve: Mutta että lähinnä ehkä tota.

8:09

Eve: Mä ajattelen että että että se agenda on. Ehkä tänään on kuitenkin ylipäätänsä se, että että asioista puhutaan avoimesti ja.

8:17

Eve: On ne sitten laillisia tai laittomia niin tota.

8:21

Eve: Että siitä herää tänään sellaista keskustelua ja.

8:24

Eve: Ja keinoja.

8:27

Eve: Mutta tota onko sinulla tää? Santi: No ehkä tässä kohtaa haluan nostaa esille sen sen sitten kun puhutaan niinku laillisista ja laittomista päihteistä, että että sitten kun on nykyään semmoista muotiilmio bilehuumeiden käytöstä tai niinku tällaisesta kokeiluista, niin se miten se eroaa esimerkiksi alkoholin käyttöön, niin siinä tulee välittömästi mukaan rikollisuus, että se on rikos itsessään jo se käyttö, sen hankkiminen, sen myyminen ja sitten mitä ylempäs tavallaan siinä mennään, niin sitä vakavampaa.

8:58

Santi: Rikollisuutta siinä tulee niinku mukanaan ja tulen siihenkin. Palaan sitten tavallaan siinä mun omasta tarinassa, että miten ne asiat asiat on tavallaan vyörynyt sitten eteenpäin ja että millaisia tavallaan käännekohtia siinä matkalla on tullut sitten.

9:14

Santi: Vastaaan.

9:21

Eve: Sitten tota.

9:24

Eve: Vähän ehkä semmoista päihteidenkäytön tunnistamisesta ja käytännöistä niinku oppilaitoksessa.

9:31

Eve: Että tota kouluilla ja oppilaitoksen henkilöstöllä niin on velvollisuus.

9:38

Eve: Puuttuu ja ottaa puheeksi.

9:40

Eve: Jos sellaista päihteitä käyttöä epäillään tai tunnistetaan.

9:46

Eve: Ja tota.

9:48

Eve: On tärkeätä tietysti, että että osataan ohjata nuorta.

9:52

Eve: Sellaisiin niinku

9:54

Eve: Tarpeen mukaisiin sellaisia palveluihin, mitä hän siinä kohtaa. Sitten tietysti tarvitsee opiskeluhoillon kautta kouluissa pääosin se lähtee eteenpäin.

10:07

Eve: Sekä sitten sekin on varmasti ihan tärkeä mainita, että tota, että alle kahdeksantoistavuotiaiden päihteiden käytöstä ja.

10:15

Eve: Ja rahapelaaminenkin jo tässä mainittuna, että sitten henkilöstön velvoitus on tehdä lastensuojeluilmoitus, että jos se on tota sellaista toistuvaa se päihteitten käyttö.

10:27

Eve: Ja se aiheuttaa hankaluuksia siellä nuoren ihmisen elämässä.

10:34

Santi: Ja esimerkiksi mun kohdalla niin olisi pitänyt tehdä useampikin lastensuojeluilmoitus esimerkiksi ensimmäistä kertaa ammattikoulussa ollessa, asuin silloin asuntolassa vielä ja.

10:4

Eve: Niin mie mietin että että missä kohtaa se on muuttunut, koska ajatteli että se ei ole ollut jossain kohtaa ihan se missä kohtaa siihen on tullut se sellainen muutos.

10:55

Santi: En mäkään ihan tarkkaan. Eve: Mäkään osaa nyt sanoa, että täytyy selvittää se että että mutta että kun tota noi lastensuojelulait ja muut on nytten.

11:04

Eve: Vähän tota kuitenkin muuttunut että että ehkä nyt niitä tehdään niinku varmaankin miun näkemyksen mukaan aika paljon tiiviimmin tai niinku herkemmin.

11:15

Santi: Ja sitten tavallaan vaikka tota.

11:19

Santi: Oppilas olisi esimerkiksi niinku lastensuojelun asiakas jo valmiina, niin sitten tämmöisestä niinku haitallisesta käytöstä ja käytöstä ylipäättänsä on silti tehtävä joka kerta se lastensuojeluilmoitus, koska se helpottaa sitten niiden työntekijöiden tavallaan sitä.

11:34

Santi: Tilanteessa mukana pysymistä, vaikka se niillä olisi tietoja haitallisesta päihteidenkäytöstä olemassa siellä ja se asiakkuuskin perustuisi sille. Mutta se, että pysytään siinä nykytilanteessa paremmin mukana, niin.

11:47

Santi: Velvoittaa siihen.

11:49

Eve: Kyllä.

11:51

Eve: Sitten tossa on justiin tuossa alla toi maininta että tota.

11:56

Eve: Ihan vaan tuolta Sosiaali- ja terveysministeriön oppaasta laitettu että.

12:02

Eve: Tuolla näkyy näköjään, että kaksituhattaviisitoista.

12:07

Eve: Niin sellaiset määräykset. Kuinka kuuluu toimia.

12:13

Eve: Sitten tässä on ihan vaan tällainen THL:n tota.

12:18

Eve: Tää on ehkä ihan hyvä vaan tälle niinku katsoa näin ei ehkä mennä tähän niinku sen enempää. Mie oon ymmärtänyt että tota kouluissa on varmasti eroa että miten se niinku miten ne ehkä sitten että jos huomataan.

12:34

Eve: Jotakin tota päihteiden käyttöä ja siihen puututaan niin sitten.

12:38

Eve: Että miten ne sitten lähtee niinku kulkemaan eteenpäin, mutta että pääosin.

12:44

Eve: Pääosin tota varmasti sitten tällaisella kaavalla...

12:49

Eve: ...mennään ja se menee sieltä opiskelijaterveydenhuollon kautta ja tai terveydenhuollon toimintayksikköön ja.

12:56

Eve: Tätä testiä ja ja ja.

12:59

Eve: Mutta että tässä on tällainen tietynlainen kaava, että vähän saa kuvaa, että miten se prosessi menee.

13:12

Eve: Sen verran muuten piti sanoa, että että että miehän en näe noita keskustelun noita, mutta Santi voi vaikka kurkkaa sieltä, että onko siellä sellaisia.

13:22

Eve: Mutta että voidaan vaikka vastata niihin tota ehkä myöhemmin sitten.

13:32

Eve: No sitten ehkä vähän tuohon.

13:35

Eve: Mitä Santiki mainitsi tietysti, että rikollinen elämäkin kuuluu aika lailla.

13:41

Eve: Päihteiden käyttöön.

13:44

Eve: Mutta tota tässäkin tietysti tota vähän tällaista.

13:51

Eve: Voisiko sanoa vaan ajatuksia, ajatuksia siitä, että tota että mitä se semmoinen laittomuuksiin sekaantuminen ja sen vaikutuksia on.

14:01

Eve: Vähän listattu tota.

14:03

Eve: Ylös tohon noin.

14:06

Eve: Ja ehkä se on vähän niin, että tota tietysti.

14:11

Eve: Mistä päästään sitten tuolla myöhemminkin juttelee että tota.

14:16

Eve: Että minkä takia ihmiset ajautuukin tietynlaisiin porukoihin ja ja ja tota mitä kaikkea siihen sitten liittyy, mutta tota useastihan se on vähän semmoista hyväksynnän hakemista ja yhteenkuuluvuuden tunnetta ja sellaista. Ja sitten tietysti, että kun on vähän tehnyt jotakin niin on varmasti kynnystä tehdä sitten.

14:37

Eve: Kokeilla tai käyttää päihteitä ylipäätänsä ehkä herkemmin.

14:49

Eve: Ehkä me siirrytään tuostakin vielä eteenpäin.

14:54

Eve: Sitten tässäkin on listattu päihteiden aiheuttamia ongelmia. Minkälaisia asioita siellä sitten tulee eteen?

15:04

Eve: Kaikkineensa useastihan se on aika sellainen asia, mikä vaikuttaa laajasti koko elämään.

15:11

Eve: Kaikilla tavoin, mutta tota.

15:14

Eve: Puhutaan taloudellisista ongelmista ja ja totta kai terveydellisistä ja fyysisistä asioista. Mitä siihen sitten tulee mukaan ja.

15:24

Eve: Tietynlaista epärehellisyttä ja varmasti semmoista arvojenkin.

15:30

Eve: Voisiko sanoa venyttämistä ja ja sellaista.

15:34

Eve: Mietitään että tota.

15:37

Eve: Että että mihin kaikkeen se vaikuttaa?

15:42

Eve: Mutta monenlaisia asioita ihmissuhteisiin ja tietysti kouluun ja työhön ja asumiseen että.

15:49

Eve: Että, että mistä varmasti Santi tuossa omassa puheenvuorossaan sitten voi myöskin ehkä jotenkin enemmän sitä omaa kokemustaan ja sitä sellaista.

16:01

Eve: Käydä läpi, mutta että.

16:03

Eve: Monenlaisiin asioihin päihteiden.

16:07

Eve: Käyttö vaikuttaa ja ja koskettaa monenlaisia.

16:13

Eve: Monenlaisia juttuja ihmisen elämässä.

16:16

Santi: Ja sitten useimmiten esimerkiksi tota kun puhutaan siitä, että jos on se sitten opettaja, opiskelija tai kuka tahansa, että sitten kun tavallaan se päihteiden käyttö alkaa näyttytyy muille haitallisena, niin aika useasti kysymys on on jo jostain muustakin kuin pelkästä haitallisesta käytöstä, että sitten voi olla olla jo niinku kyse riippuvuussairaudesta ja aika usein usein sitten kun se alkaa näyttytyä muille semmoisena haitallisena tekijänä niin että siihen olisi ehkä hyvä puuttua.

16:48

Santi: Niin silloin voidaan käyttää sellaista jäävuori teoriaa, että se tavallaan päihteiden käyttöön on oireena siinä ja se on se mitä ihmiset näkee.

16:57

Santi: Koska se on niinku se.

16:59

Santi: Tavallaan säväyttäviä juttu, mitä siinä sen ihmisen elämässä tapahtuu, koska se vaikuttaa nimenomaan näihin kaikkiin asioihin, mutta sitten aika useasti siellä pohjalla on on niinku lapsuuden trauma ja siellä on paljon kaikenlaista vaille jäämistä. Siellä voi olla myös näitä päihteiden aiheuttamia ongelmia tavallaan.

17:17

Santi: Jo pohjalla, josta se päihteiden käyttö on sitten syntynyt tai lähtenyt liikkeelle että.

17:25

Eve: Kyllä.

17:30

Eve: No sitten kanssa vähän listattu tietysti sitä, että mitä yhteiskunnalle ylipäättään sä päihteiden aiheuttamat ongelmat.

17:39

Eve: Tuo.

17:41

Eve: Tietysti.

17:43

Eve: Sellaista yleistä tota turvattomuutta ja ja ja kyllähän varmaankin.

17:50

Eve: Päihteiden käyttö on nykyään myös aika näkyvää ja.

17:55

Eve: Minä en tiedä voiko sanoa näin, mutta että aika helposti ehkä.

17:59

Eve: Niinku saatavilla nykypäivänä päihteet ylipäätänsä että ei paljon kyllä tarvitse kotoontakaan liikkua mihinkään. Että että kyllähän ylipäätänsä sellainenkin jo niinku ihmisille varmasti luo sellaista tietynlaista turvattomuutta, koska se alkaa olemaan tai se miten se sanottaisiin jotenkin sellaista.

18:21

Eve: Mitäköhän mie nyt haen tässä siis ylipäätänsä sitä, että kun kaikki tavallaan on niin helppoa ja sitä pystyy tekemään jotenkin niin silleen.

18:30

Eve: Puhelin puhelin käteen ja.

18:32

Eve: Ja ja.

18:33

Eve: Että ja se näkyy sellaisissa katukuvassa ylipäättään se.

18:39

Eve: Nykypäivänä.

18:41

Eve: Ehkä jotenkin niinku selkeämmin. Santi: Ja sitten tavallaan kun mietitään sellaista kulttuurillista pohjaa siinä asiassa, niin Suomessahan on hyvin vahvasti. On on tavallaan ajatusta siitä, että esimerkiksi alkoholilla nollaaminen kuuluisi niinku elämään, että on enemmän ihme jos et sä niinku ollenkaan juo, kun sitten se, että sä välillä ottaisit, niin sitten tavallaan se kulttuuri siitä on muuttunut, koska tuolta maailmalta on tullut erilaisia käytäntöjä ja ilmiöitä, että sitten niinku kovemmat huumeetkin alkaa olemaan tavallaan semmoinen kulttuurillinen juttu, koska.

19:15

Santi: Sitten on tullut tuolta ja me ollaan sitä niinku omaksuttu ja sen takiahan se näkyy tuolla katukuvassa tänä päivänä paljon selkeämpänä.

19:24

Eve: Sitten tietysti sosiaalipalveluiden.

19:28

Eve: Ruuhkautuminen ja ja se että tota paljon ihmiset tarvitsee tietysti apua ja miten se jokaisessa kunnassa järjestetään ja ylipäätänsä sairaanhoitokulut ja kaikki sellaiset että tota.

19:43

Eve: Ja monenlaisia tietysti sitten ongelmien kasaantuessa niin tulee voi tulla oikeudenkäyntikuluja ja ynnä muuta tällaista että.

19:53

Eve: Että tota kyllähän nykypäivänä yhteiskunta siitä varmasti myös.

19:59

Eve: Isompiakin saa.

20:02

Santi: Niin ja se tota.

20:04

Santi: Tavallaan.

20:06

Santi: Se puhutaan siitä, että että nuoren niinku päihde- ja rikostarina maksaa yhteiskunnalle vuodessa niin useita satojatuhansia.

20:17

Eve: Kyllä isoja summia.

20:21

Eve: No sitten tässä on tällainen THL:n.

20:24

Eve: Justiin vähän tällaista kustannusta siitä, että tota.

20:30

Eve: Että mitä päihteet ja riippuvuudet maksaa yhteiskunnalle.

20:36

Eve: Ja siellä on tietysti alkoholi ensimmäisenä tuolla että tota.

20:41

Eve: Isoista summista puhutaan.

20:45

Eve: Käyttöön liittyvien haittojen kustannuksista ja ylipäätään että.

20:51

Eve: Että tota mistä ne koostuu lähinnä justiin tietysti terveyden, terveydenhuollosta ja sairauspäivärahoista ja sosiaalipalveluista ja ihan ylipäätensä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidosta ja kaikki vankeinhoidon ynnä muut semmoiset.

21:09

Eve: Että tota.

21:12

Eve: Nääkin on sieltä 2018 ja 2015.

21:18

Eve: Napattuja.

21:22

Eve: Oi, hypätäänkin nyt jostain yli.

21:27

Eve: No. Sitten on myös vähän listattu.

21:30

Eve: Ongelmia kolmansille osapuolille tapahtuvista asioista. Nää aika lailla menee vähän samaa kuin tuossa yhteiskunnallisissakin tai hyvin samankaltaisia tietysti että tota.

21:42

Eve: Mutta sitten tietysti puhutaan ihan perheen sisäisistä asioista ja niiden.

21:49

Eve: Läheisten kanssa tapahtuvista.

21:52

Eve: Tota tilanteesta tietysti myös sitten kaikki.

21:56

Eve: Kaikki tota mitä elinympäristössä tapahtuu. Järjestyshäiriöt ynnä muut semmoiset että tota.

22:03

Eve: Monenlaisia asioita liittyy tähän näihin keskusteluihin.

22:08

Eve: Onko jo tähän jotakin semmoista mitä sinä haluat mainita näistä ylipäätään?

22:15

Santi: Niin no kun aika useasti tavallaan.

22:18

Santi: Se ihmisen päihteidenkäyttö ei kosketa vaan sitä käyttäjää, että että sillä on vaikutuksia niihin lähiomaisiin nyt ensimmäisenä sitten niihin niihin ihmisiin keiden kanssa on eniten tekemisissä, mutta sitten jossain vaiheessa niitä vaikutuksia alkaa olemaan ihan tuntemattomiakin ihmisiin että.

22:36

Eve: Kyllä.

22:44

Eve: No sitten.

22:46

Eve: Näitäkin voi ehkä ruveta jo vähän, ehkä itselläkin herättelemään sellaisia kysymyksiä, mutta tota.

22:54

Eve: Ehkä tällaisia väittämiä tai tai kysymyksiä, ajatuksia että tota.

23:03

Eve: Tietysti kaikille ei kehity päihteiden käytöstä.

23:09

Eve: Voisiko puhua niinku addiktiosairaudesta sitten enemmänkin että että tota.

23:15

Eve: Että kaikilla tietysti ei homma lähde sillä tavalla.

23:20

Eve: Että se häiritsisi.

23:22

Eve: Omaa elämää mutta että tota.

23:25

Eve: Että mikä siinäkin sitten on ehkä se semmoinen.

23:29

Eve: Ja onkin kiva, että päästään siitä myöhemmin justiin puhumaan. Ehkä justiin siitä, että että että missä kohtaa ylipäättäänsä ehkäisee, määritellään se, että.

23:37

Eve: Että minkälaisia ajatuksia siitä ihmisiä herää, että missä kohtaa vaikka esimerkiksi se.

23:43

Eve: On haitallista ja tota ja missä kohtaa sitten ehkä?

23:48

Eve: Siihen tota.

23:50

Eve: Tai sitä ei tarvitse kokea niin ongelmalliseksi jos näin nyt voi sanoa, mutta että edelleen varmasti tällaiset kysymykset herää, että että on sitä sellaista osakseen on päihteiden ihannoitua ja sellaista päihdemyönteistä kulttuuria. Ehkä myös tänä päivänä on myös sitten se toinen tai se osapuoli. Ehkä se semmoinen toinen vaakakupissa oleva juttu. Se, että sitten jotenkin tuntuu, että että nuorilla ihmisillä on myös se semmoinen.

24:20

Eve: Tällainen niinku liikunnan ja terveyden sellainenkin ihannoitua, että siihen on tullut sitä sellaista vastapainoakin, että tota.

24:28

Eve: Että ollaan ehkä hyvinkin niinku.

24:31

Eve: Päihdevastaisiakin.

24:34

Eve: Että tota että on sellaisia ääripäitä.

24:38

Eve: Mutta että ylipäättäänsä, että tota vähän tällaisten ajatusten herättelyä jonoihin tuleviin juttuihin.

24:47

Eve: Että tota.

24:49

Santi: Ja tavallaan tää, että kaikille ei tule ongelmaan, mutta mutta sitten kaikilla on se mahdollisuus siihen sairastua. Toki sitten siihen niinku vaikuttavia tekijöitä on useampia ja omalla kohdalla niitä esimerkiksi on ylisukupolvisuus, että se on se on mulla geneeissä.

25:05

Santi: Perimässä myös mun äidin isä on kuollut alkoholiin. On ollut alkoholisti ja.

25:11

Santi: Siinä on on monia muitakin tekijöitä matkassa, mutta tulen niitä enemmän tuossa avaamaan kyllä myöhemmin. Mutta että kaikilla tavallaan on on se mahdollisuus siihen sairastumiseen, että sitten jos elämäntilanteet muuttuu ja se homma tavallaan niinku.

25:25

Santi: Sietokyky ylitetään tarpeeksi pitkän aikaa, niin sitten niin sanotusti tulee se tarve sille ja jos jos se vastauksen sattuu sillä hetkellä päihteiden käytöstä löytää, niin sitten sulla on iso todennäköisyys myös sairastua riippuvuuteen.

25:42

Eve: Kyllä, mutta sitten sek in jo tietysti justiin niinku vähän Santi tuossa viittasikin, mutta että ylipäätänsä se että useasti.

25:52

Eve: Kuitenkin vaikka siihen, että että että jos päihteitä käytöstä tulee ongelmallista niin sitten että siihen on niinku monen monta tekijää, että pelkästään vaikka ympäristötekijät ei ole ne mitkä automaattisesti.

26:04

Eve: Tietysti olisi jotenkin sellainen tai vaikka ylisukupolvisuus olisi sellainen mikä automaattisesti jotenkin ihmisestä. Santi: Mulla on sisaruksia, jotka eivät ole sairastuneet samalla tavalla. Kyllä on ollut erilaisia niinku tapoja käsitellä asioita ja kohdata niitä erilaisella tavalla. Toki tässä on niinku ikäeroakin, että ihmisen kehityksessä niinku elämänsäkaressa, mutta.

26:28

Santi: Siinä on on niinku sama samankaltaisuuksia ja kaikki niinku meidänkään tai mukaan sisaruksista ei ole sairastunut samaa.

26:37

Eve: Kyllä ja katson vähän kelloa.

26:41

Eve: Täällä on itse asiassa näitä ja tota.

26:44

Eve: Mutta voi nää ehkä vielä vähän näyttää teille nää, koska tota näihin me mennään sitten kohta ja ja Santi voi pitää näitä tota tässä sitten.

26:55

Santi: Kanssa taustalla.

26:58

Eve: Haluatko sä jo mainita tästä? Näitä asioita on mistä mainitsit jäävuori. Santi: Niin no tavallaan tääkin vähän liittyy samaan mut.

27:06

Santi: Mutta tässä on on tämmöinen Maslow:n tarvehierarkia ja ja ihminenhän tavallaan.

27:12

Santi: Se toiminta perustuu aina tarpeiden tyydyttämiseen ja sitten jos lähdetään miettimään sitä että nää niinku mä itse pidän tästä vaan siinä mielessä tästä kaaviosta, koska se on pyramidi ja sitten niinku esimerkiksi omalla kohdalla toi itsensä toteuttamisen tarvehan ei ole niinku näyttäytynyt silloin käyttäessä millään tavalla, koska niin moni näistä alempana olevista tarpeista ei ole.

27:39

Santi: Tyydyttynyt eikä toteutunut mitenkään sellaisella terveellisellä tavalla ja osahan niinku munkin sairastumista se on sieltä lapsuudesta lähtöisin, niin perustuu kumminkin näiden tarpeiden tyydyttämiseen ja niiden tyydyttämättä jättämiseen, että ne ei ole toteutunut sellaisella tavalla. Ja sitten mä oon lähtenyt hakemaan vaan keinoja selviytyä ja toteuttaa noita tarpeita. Ehkä tavallaan vähän semmoisella haitallisella ja vääristyneellä tavalla.

28:07

Santi: Mutta mulle on kehittynyt hyvin nuorena se tarve tavallaan sille päihteiden käytölle sille pakokeinoille siitä todellisuudesta, mitä se mun mieli on syöttänyt silloin.

28:18

Santi: Mutta palaan tähänkin enemmän tuossa myöhemmin. Eve: Kyllä.

28:22

Eve: Mutta mie voin itse asiassa jättää tän vaikka tähän näin koska tota.

28:28

Eve: Tuossa on tuo ja noita me ei ehkä nyt sen enempää. Se oli ehkä semmoinen niinku ajatus näistä, että että että vähän saadaan semmoista ajatusten herättelyä, mutta tota sen verran katsoin tuolta.

28:42

Eve: Tuolla oli tuommoinen kysymys, kuinkahan paljon noita huumetestauksen akkreditoituja laboratorioita on Suomessa. Mie en osaa kyllä tota tällaiseen asiaan vastata, tiedät sie ollenkaan.

28:54

Santi: No on sellainen vastaus, jota en ole tarvinnut.

28:59

Eve: Mutta tota.

29:03

Eve: Että ehkä me selvitetään sitä, että siihen voidaan jonkunlainen tota vastaus.

29:09

Eve: Antaa jossain kohtaa, mutta tuleeko teillä nytten tota tähän väliin? Tässä olisi semmoinen pieni hetki. Pidetään sitten ihan semmoinen 5 minsan pikku breikki ja sitten Santi pääsee puheenvuoroon, niin tota tuleeko kellään mitään sellaista kysyttävää noista dioista, mitä käytiin tossa aikaisemmin läpi.

29:31

Eve: Voi varmaan ihan sitten ehkä vaikka sillä kädellä tai avata mikkiä tai.

29:39

Iris Sundelin: Tuossa kysyttiin, että saako diat luettavaksi jälkikäteen. Mehän tehdään näistä monistettava materiaali, mutta että saako jakaa jo ennen kuin me saadaan nauhoitus ja muut julki? Eve: Ai niin, niin meidän puolelta saako jakaa. Joo joo, ilman muuta. Iris: Jes.

30:00

Eve: Ei siellä ole mitään semmoista salaista.

30:14

Eve: Joku laittoi justiin tonne noin, että että haastavalta on tuntunut tunnistaa huumeiden käyttöä arjessa.

30:24

Eve: Onkohan se liittyen justiin esimerkiksi vaikka niinku omaan työhön tai asiakaskuntaan? Mutta että että onhan se semmoista.

30:32

Eve: Mä mietin just että että onkohan meillä niinku mitään?

30:36

Eve: Sellaista jotenkin jotenkin itse ajattelee että.

30:4

Eve: Ylipäättänsä vaikka nuorten kohdalla tai kenen tahansa kohdalla. Jotenkin niin sitten.

30:49

Eve: Sehän ja mitä lähempänä useasti ihminen onkin, niin sitä haastavampaa se ehkä on huomata niitä semmoisia muutoksia tietyllä tapaa.

30:59

Eve: Ehkä jotenkin ajattelen, että että että ihmiset.

31:03

Eve: Jotenkin.

31:05

Eve: Sellaisia juttuja ei varmasti niinku tahokkaa tietyllä tavalla tunnistaa, että ihmismieli on sille aika jännä jos puhutaan vaikka tosi läheisesti ihmisestä, mutta että sitten jos itse miettii vaikka asiakastyössä jos tekee vaikka sosiaalialalla töitä tai.

31:20

Eve: Tai just ei ylipäättänsä ihmisten kanssa on vuorovaikutuksessa.

31:25

Eve: Niin sitten.

31:27

Eve: Ehkä mikä on niinku koko tankin koulutuksen pointtina on se, että että aina kannattaa lähteä kysymään, että mitä kuuluu ja että on ehkä että jos on yhtään sellainen olo, että että ei varmaan voi niinku liian.

31:40

Eve: Paljon ehkä jotenkin kysyä sitä, että.

31:44

Eve: Että mikä fiilis toisella on tai koska monenlaiset sellaiset kaikki ei tietysti liitykään edes päiheitten käyttöä, mutta että kyllä useasti kuitenkin ihmisen toiminnassa rupeaa tapahtumaan sellaista muutosta. Joko sellaista vetäytymistä ja enemmän yksinoloa tai sitten kaveripiirit vaihtuu tai ylipäättänsä, että että jotenkin niinku se.

32:08

Eve: Eihän se ihan olekaan sellaista ihan sellaista yksiselitteistä mitään, että mistä ehkä tunnistaisi, mutta että että ehkä justiin sen avoimen keskustelun jotenkin herättäminen että nuorelta ja aikuiselta aina kannattaa kysyä kaverilta tai.

32:25

Eve: Tai keneltä muulta tahansa? Että jos tulee yhtään sellainen viba että.

32:31

Eve: Toisella on ehkä jotakin mielen päällä, niin useasti se jo niinku avaa sitä keskustelua ja siinä tulee semmoinen tunne, että että toiselle ainakin tulee mahdollisuus.

32:43

Eve: Avata suunsa mitä ikinä siellä sitten liikkeukaan.

32:47

Eve: Omien ajatuksien sisällä.

32:50

Santi: Ja tietyllä huumeilla on tavallaan ne tuo tietynlaiset semmoiset piirteet ihmiseen, mutta sitten sen käytön pitää olla aika raskasta, että se tavallaan välittyy selvästi, että sitten toki niitä semmoisia pieniä niinku käytöksen muutoksia ja niinku esimerkiksi stimulantit nyt pidemmässä käytössä, niin ihminen on aika useasti kuivuu, että sitten sillä alkaa niinku kasvopiirteet muuttuu. Siinä tapahtuu semmoista niinku kuihtumista, mutta se on sitten taas pitkä aikaisia niinku ilmiöitä mitä siinä tulee, mutta sitten semmoinen ehkä käytöksen muutos tavallaan äkkipikaisenempaan suuntaan ja semmoinen niinku levottomuus on sitten.

33:25

Santi: Tämöisiä ensimmäisiä merkkejä, mitä siitä niinku voi huomata ja sitten taas opiaateissa on tavallaan semmoinen vetäytyminen ja niinku väsyneisyys ja ihminen saattaa näyttää siltä, että se on on niinku nukahtamassa vaikka se on hereillä ja että niinku niissä on semmoisia tiettyjä piirteitä mitä niinku voi alkaa huomioimaan, mutta niihin täytyy tutustua sitten niinku taas tavallaan tarkemmin ja sitten täytyy tulla sellaista kokemusta, että että niitä pystyy huomaamaan. Mut jos jos on epäilyks on epäilyks että ihmisellä olisi jonkun näköistä haitallista käyttöä.

33:57

Santi: Niin mä suosittelen itse vahvasti puhun aika suoraan asiasta, mutta sitä keskustelua ei kannata aloittaa kysymyksellä, että käytätkö päihteitä vaan se kannattaa aloittaa jollain muulla kysymyksellä, että se ihminen tavallaan saa sen mahdollisuuden tulla tulla kohdatuksi omana itsenään eikä sitä lähdetä ohjaamaan sitä keskustelua. Tavallaan sen päihteidenkäytön näkökulman kautta, että koska aika useasti sitten jos ihmisellä on päihteiden käyttöä sille esittää vaan suoran kysymyksen siinä keskustelun avauksena asiasta.

34:28

Santi: Niin se reaktio tulee olemaan negatiivinen.

34:32

Eve: Kyllä.

34:34

Eve: Ja sitten jotenkin itse ainakin miettii niinku vaikka omassa työssä.

34:40

Eve: Elikkä, joten nyt tota nuorten kanssa töitä aikaisemmin ja sitten tällä hetkellä tietysti.

34:45

Eve: Nuorten aikuisten ja aikuisten kanssa, mutta että että aina se semmoinen jotenkin.

34:51

Eve: Hyvä lähtökohta ylipäättänsä on se, että kysyy mitä kuuluu ja voi ehkä jotenkin niinku omasta puolestaan sanoa että että on on että jotenkin että minulla on semmoinen tunne että että tota.

35:06

Eve: Että oot vaikka ollut vähän alakuloinen tai oot käynyt jotenkin kierroksilla, että haluaako jutella.

35:15

Eve: Mistä se mahdollisesti johtuu tai.

35:18

Eve: Että.

35:19

Eve: Että jotenkin se semmoinen niinku.

35:23

Eve: Ehkä jotenkin omalta omasta niinku sellaisesta ja senkin voi sanottaa ääneen, että että on herännyt vaikka huoli, että että juteltaisiko että että me ollaan ehkä herännyt huoli, että että mä oon tehnyt semmoisia havaintoja, että kaikki ei ole OK.

35:38

Eve: Niin sitten kuitenkin se jättää sen varan toiselle sitten taas, että mitä sieltä tahtoo tuoda esille. Tai näin mie ainakin jotenkin ajattelen itse. Santi: Just nimenomaan tavallaan, että se perusidea, jos idea siinä niinku puheeksi on tuossa olisi se sen ihmisen, ei sen käyttämisen kohtaaminen tavallaan, että että itselläkin on useampia kokemuksia siitä, että mua on lähestytty sillä, että se aloitetaan. Näin se asia, että sulla tuntuisi olevan tai että sulla on joku ongelma, niin sehän ei, ei.

36:09

Santi: Mua vastaan otettava asia ainakaan itselle siis niinku ollut silloin, että varsinkaan kun se käyttäminen on ollut pahimmillaan, niin se on aiheuttanut lähinnä vaan semmoista niinku vihaa ja vastareaktiota enemmänkin. Mutta sitten tää tämmöinen mut on esimerkiksi ekalla tuomiolla vankilassa. Niin päihdetyöntekijä. Se on avannut keskustelun lauseella, että selvin päin sä oot sen luontoinen kaveri, että sä et kuuluisi tänne ja se oli niinku lause, mikä avasi tavallaan se meidän työskentelyn näkökulman todella niinku hyvällä tavalla, koska se sano sellaisen asian, mitä mä ajattelen.

36:40

Santi: Muuten on valmis uskoo ja mähän olin täysin valmis ostamaan sen, mutten vielä siinä pisteessä, että olisin tehnyt asialle jotain.

36:50

Eve: Kyllä.

36:53

Eve: Tota hei tehdään nyt kello on ihan just 10 yli 9 niin tota.

37:01

Eve: Saankohan minä kirjoitettua tonne chatiin, että tota niin jos me pidetään nyt sellainen breikki että.

37:09

Eve: Aloitetaan silloin varttia yli. Tässä on nyt 6 minuuttia aikaa, niin niin tota sellainen pikku happihyppely kautta vessa tai ynnä muu, mitä kuka ikinä tarvitsee tässä kohtaa niin.

37:26

Eve: Jes kiitoksia. Santi: Kuka siellä on tavallaan mä oon oon kouluttautunut kokemusasiantuntijaksi tuossa

muutamia vuosia takaperin ja ja ja silloin rakentanut jo semmoisen tavallisen pohjan silleen, että mitä mä yleensä yleensä tulen puhumaan niinku mun elämästä että se paljon pohjautuu just siihen, että millaisista lähtökohdista tavallaan ja mitkä asiat on on niinku vaikuttanut siihen, että mulla on tullut se mahdollisuus niinku sairastua ja että siellä niin kun munkin tavallaan käyttäytymisen taustalla on kumminkin aina ollut ihminen ja on.

37:58

Santi: On tietyt asiat mitkä on niinku ajanut mut tekemään tietynlaisia todella haitallisia valintoja niin itselle niinku muillekin ja.

38:06

Santi: Ja ja.

38:08

Santi: Mun tavallaan tarina alkaa aina sieltä niinku lapsuudenkodista, että mitkä mä oon oon syntynyt ja mulla on siis itseäni 4 ja puoli vuotta vanhempi isosisko ja myöhemmin tullut sitten muutama pikkuveli puoli ja mun vanhemmat on ollut silloin yhdessä vielä kun mä oon syntynyt ja mutta se ne on ollut eroprosessissa jo siinä vaiheessa ja se tavallaan ilmapiiri missä mä oon niinku todella pienestä kasvanut niin sitä voisi voisi kuvailla sellaiseksi, että se on ollut niinku voiveitsellä.

38:39

Santi: Leikattävissä se ilma silloin ja mä oon hyvin nuorena saanut kuulla olevani vahinkolapsi ja tota en sitten sen ikäisenä niillä kyvyillä niillä tavallaan taidoilla ole.

38:53

Santi: Kokenut, että olisi mun asiani kysyä, että mitä sillä niinku tarkoitetaan, eikä eikä sitä olla mulle hyvin paljolti selitetty, koska se tilanne on muutenkin ollut sellainen, että siellä on hyvin vähän vähän niinku puhuttu muutenkaan asioista ja sitten niinku mun vanhempien ero on ollut ollut tota meille mulle ja siskolle silloin niin ilmoitusluontoinen asia. Meidät on silloin pyydetty pihalle tota autotallin eteen ja siinä kerrottu sitten, että että vanhemmat eroaa ja me muutetaan äiti mukana toiselle paikkakunnalle.

39:24

Santi: Hyvin tavallaan siitä niinku mielenmaisemasta, mikä mulla silloin jo on ollut niin on kuvaava se, että mä oon ensimmäisen lukuvuoteen ja opiskellut silloin.

39:33

Santi: Sillä paikkakunnalla ja mä muistan yksi opettajan kasvot ja tota sen niinku piha alueen siitä koulusta, että mä en muista mitä siellä niinku koulussa on tehty ja.

39:45

Santi: Siihenkin paljon vaikuttaa se, että mä oon aina ollut tavallaan aika ujo ujo kaveri ja silleen aika niinku eristäytymiseen

39:53

Santi: Tavallaan niinku.

39:56

Santi: Taipuvainen ja mulla on ollut niinku tosi vahva sellainen tunne tunne niinku mun elämässä, että että mulla on niinku tai mä oon kyvytön lähestyä muita ihmisiä ja se tulee varmasti aika vahvasti siitä, että se se mun todellisuus niinku tästä maailmasta ja siitä, että mikä mä oon ja siitä niinku minuudesta on ollut sellainen, että mä oon jollain tasolla vääränlainen.

40:19

Santi: Ja sitten siihen on tullut mukaan ne hylkäämisen kokemukset, että se ensimmäinen ensimmäinen kokemus siitä on ollut. Se kun mä oon. Oon seurannut isääni meidän silloin sen kodin ovelle ja kysynyt siltä se

on useampana iltana silloin lähtenyt sieltä jo yöksi pois ja mä oon siltä kysymys sitten siinä, että mihin sä oot sä menossa ja se ei ole mulle siihen silloin vastustanut, vaan se on taidokkaasti harhauttanut mua yötaivaalla lentävillä lepakoilla.

40:48

Santi: Tää on tavallaan menee aika aika tarinallisesti, mutta koittakaa kestää. Mulla on annettu tähän ihan liikaa aikaa niin tota mut se on niinku ollut semmoinen ensimmäinen niinku yksin jäämisen jäämisen kokemus ja sitten se se on vaan tavallaan niinku vahvistunut, että että mä oon sitten sen vääränlaisuuden niinku käsityksen kautta alkanut kaikkia ihmissuhteita kokemaan niin että mut hylätään, vaikka se ei välttämättä ole ollut se todellisuus siinä ja me ollaan sitten niinku minä ja sisko ja äiti muutettu toiselle paikkakunnalle.

41:18

Santi: Joo niinku sanoin niin ujona ja arkana kaverina. Mulla ei ole ollut sellaisia niinku kykyjä lähestyä muita ihmisiä sillä.

41:26

Santi: Mut mä sain pulpettikaveriksi semmoisen semmoisen tota tyypin joka oli hyvin räväkkä ja lähestyi sitten mua ja.

41:34

Santi: Hänen tota vanhempaansa oli silloin silloin jo tota rikollisia ja päihteiden käyttäjiä ja mä oon niinku heihin heihin silloin tutustunut ja myöhemminkin ollut sitä elämässä aikuisiällä paljon tekemisissä näiden ihmisten kanssa ja.

41:49

Santi: Mä sitten olin uutena oppilaana tavallaan ala asteella ja sain sitten toki siinä niinku kavereita ja mulla on myös on niinku myös hyviä kokemuksia.

42:00

Santi: Mun nuoruudesta ja niinku opiskelusta ja silleen elämästä että mitä on ollut olla niinku lapsi, mutta sitten ne on kaikki kumminkin sävyttynyt sillä sillä, että mä oon jollain tasolla vääränlainen ja sillä, että mut jätetään yksin. Ja ja kun me tosiaan muutettiin niin sitten no mun sisko oli kehitykseltään mua niinku 4 ja puoli vuotta pidemmällä ja sillä tavallaan se näyttäytyy enemmän semmoisena vetäytymisenä ja ehkä jonkun asteisena niinku masennuksena. Koska sehän meni niin että mä en saanut siihen useampaan vuoteen.

42:32

Santi: Minkäänäköistä yhteyttä, että se tavallaan niinku eristäytyi ja siihenkin mä tietyllä tavalla koin koin niinku jääväni yksin. Ja sitten kun me alettiin saada toisiinne yhteyttä, niin sittenhän se alkoi olemaan sellaista tappelua, koska molemmat lähene siinä kohtaa niinku teini-ikää jo. Ja sitten tosiaan mun äiti niin se alkoi juomaan viikonloppuisin silloin ja.

42:53

Santi: Mulla ei ole semmoista päihteidenkäytön ihannointia ollut silloin hyvin nuorena.

42:57

Santi: Jo silloin 8-10-12 vanhana että.

43:01

Santi: Että mä oon nähnyt kumminkin sitten vierestä sitten kun mun äiti on juonut, että miten ne tunteet tulee tavallaan väärällä tavalla sieltä pihalla ja miten huono olo on niinku seuraavana päivänä. Mutta mä oon sen ikäisenä päättänyt jo, että jos mä haluan pärjätä elämässä, niin mun pitää tehdä se yksin, että mä oon siinä vaiheessa sulkenut muilta ihmisiltä saamani asiat ja avun ihan täysin niinku mun ulkopuolelle, että mä oon ottanut omat keinot hyvin vahvasti käyttöön ja.

43:30

Santi: Sittenhän mä oon lähtenyt niinku hakeen tavallaan sitä hyväksyntää. Mä oon alkanut etsimään sitä perhettä mitä mulle ei niinku tavallaan ollut sellaista. Ehkä mitä mä olisin tarvinnut siinä tilanteessa, vaikka mulla perhe olikin niin.

43:42

Santi: Sitten kavereista ja mulla on tullut sitten niinku rikollisuus ensin kuvioihin. Mä oon tehnyt pikkurikoksia. Mä oon niinku napistellyt kaupasta ja kaikki tää vaan tavallaan sen takia, että se niinku kiinni jäämisen tuoma adrenaliini ja se pelko siitä ja niinku se jännitys, niin on vaimentanut mun sen sisäisen maailman hyvin vahvasti. Mun ei ole tarvinnut kokea tunteita sellaisella tavalla tai tarvinnut kokea olevan niin vääränlainen, että se on niinku harhauttanut mua siitä maailmasta ja.

44:13

Santi: Se tarve niinku tavallaan sille pakokeinoille on ollut silloin jo hyvin vahva.

44:17

Santi: Että sitten mä oon sen kaveriporukan kautta enemmänkin löytänyt ne päihteet ja mä oon ensimmäisen kerran. Oonkohan mä oon ollut kolmentoista vanha kun mä oon alkoholia juonut ja mun kohdalla ei, ei ole sellaista niinku kokeiluvaihetta ollut, että se oli ensimmäisen kerran niinku alkoholimyrkytykseen asti ja se oli myös joka kerta sen jälkeen, koska mähän tajusin sitten siinä kohtaa kun mä päihdyin, että täähän antaa mulle vastauksia siihen kaikkeen kaikkeen.

44:48

Santi: Siitä mä niinku koen itsestäni, että mä en ollutkaan enää omasta mielestäni vääränlainen. Musta tuli aika estoton, hyvin rohkea, vähän turhankin rohkea.

44:57

Santi: Ja sitten se avasi niinku sellaisia.

45:00

Santi: Sellaisia ovia mitä ehkä mun kohdalla ei olisi pitänyt avata ja.

45:05

Santi: Mä muistan semmoinen ensimmäinen tavallaan.

45:10

Santi: Niinku kunnollinen rikos mitä mä oon tehnyt niin on ollut se, että me ollaan yhdeksäsluokkalaisten ulkomaan matkakassa yksi kaverin kanssa niin.

45:20

Santi: Pöllitty sen aikaisessa koulussa ja.

45:24

Santi: Sitten siitä tavallaan seurauksetkin oli hyvin vähäisiä, että paljon kun näitä näitä niinku kokemusasiantuntijahommia on tehty niin kysytään sitä, että että mitä olisi tapahtunut eri lailla jos niinku siihen oltaisiin puututtu kovemmalla kädellä, niin mun kohdalla ei luultavasti luultavasti mitään, että mä olin tiettyjä valintoja tehnyt ja mä olin tiettyyn suuntaan hyvin vahvasti menossa, mutta sitten sen päihteidenkäytön kautta se mun niinku rikollisuus väheni, että se niinku tuli tavallaan siihen tilalle ja toimi siinä.

45:55

Santi: Niinku tunteiden muokkauksen keinona, että pystyy vahvistamaan tavallaan semmoisia hyviä tunteita mitä halusin niinku meistä kaikki inhimillisinä haluaa haluaa kokevan hyviä tunteita ja sitten vähän epämiellyttävimpinä ja vähemmän, niin sitten mä lähdin niitä niinku peittämään niitä epämiellyttäviä tunteita. Sillä päihteiden käytöllä.

46:15

Santi: Mä sitten aika pitkälti aloin ihannoimaan myös sellaista asiaa, että mä haluaisin pois kotoa ja.

46:24

Santi: Mä sain haluamani viisitoistavuotiaana ammattikouluun siirtyessä. Mä lähdin kuudenkymmenen kilometrin päähän tota kotoa ammattikouluun ja sinne asuntolaan asuu ja mä olin siinä vaiheessa jo ihan niinku pesunkestävä alkoholisti, että se niinku mun käyttäminen oli ollut siinä sen viimeiset 2 vuotta sellaista viikottaista ja sitten toki sitten tämmöisiä lomakausia, niin se oli ollut jopa päivittäistä, että se kehittyi mun kohdalla hyvin nopeasti ja sitten siellä ammattikoulussa.

46:54

Santi: Kun se alkoi olemaan ihan päivittäistä.

46:57

Santi: Tässä toki se, että mä kannoin mukana niin sitä mitä mulle oltiin kodissa sanottu, että sitten kun sä saat ammatin itsellesi niin sä pärjät elämässä, joten mä suoritin sen koulun loppuun asti, vaikka mulla ihan selvä päihdeongelma oli jo silloin ja.

47:13

Santi: Sitten me asuttiin siellä asuntolassa ja silloin tavallaan me ei ei niinku mukamas jääty kiinni siitä.

47:22

Santi: Alkoholinkäytöstä, vaikka me juotiin siellä ja se oli siellä kiellettyä ja mä en tiedä miten mä oikein saatiin se jotenkin taiteiltua silleen, että että siinä ei niinku tullut seurauksia ja.

47:33

Santi: Sitten mä kysyin myös viikonloput pois kotoa, että mä olin niinku siinä vaiheessa jo kavereilla kavereilla kylässä ja jo joka viikonloppu ja.

47:42

Santi: Että se niinku aika kuluu kuluu sellaisella tavalla siinä kohtaa ja sitten kun mä tota valmistuin.

47:49

Santi: Ammattikoulusta niin mä koen semmoisen vastuun.

47:52

Santi: Vapautuksen.

47:54

Santi: Tavallaan siitä, että nyt mulla oli se ammatti ja sitten sen elämän pitäisi vaan niinku alkaa alkaa tavallaan mun kohdalla toimia ja muuttuu paremmaksi, mutta niinhän ei. Ei tapahtunut että mä teen sen verta kovaa.

48:06

Santi: Kovaa tuota työtä sen niinku opiskelunikin kanssa, että mähän sain niinku työpaikat suoraan työharjoittelusta ja näin että että osasin niinku hommani, mut se mun juominen oli niin niin tota hallitsemattomissa jo siinä kohtaa että kävinköhän mä siellä ehkä 3 kuukautta sen valmistumisen jälkeen töissä ja sitten mä niinku en enää en enää vaan mennyt sinne ja se on on hyvin pienestä oli kiinni että että se esimies joka siellä oli niin se tuli huutamaan mulle kerran sinne maalaamoon ja mä hymyilin sille takaisin ja mietin vaan hiljaa mielessäni että.

48:38

Santi: Että mä en niinku ***** tule tänne enää takaisin, vaikka se oli siis muuten ihan mukava kaveri joka päivä, mutta se yksi kerta sitä huutamista oli mulle niinku liikaa, että mä en sitä hyväksynyt. Sitten mä en

mennyt sinne enää enää seuraavana päivänä ja mä olin sielläkin muutaman kerran tota kännissä ja tässä kohtaahan oli käynyt jo sellainen asia, että se alkoholi oli niinku pettänyt, mut se ei vastannut enää. Mä olin sitä useampia vuosia siihen käyttänyt ja se ei vastannut enää siihen.

49:08

Santi: Mitä mä sillä hain. Elikkä siihen ekaan käyttökokemukseen siitä, että millaisen vapauden se se niinku antaa mulle just siitä tuskasta, mitä mä niinku mieleni sisässä elin ja ja niinku tunteista, mitä mä koen, koska mähän ajattelin silloin niin, että että tavallaan ne tunteet, mitä mä tunnen, niin ne on todella erilaisia kuin mitä kukaan muu tuntee ja että ne on niinku tavallaan myös osa sitä mun vääränlaisuutta, että että sitä pitääkin vaan niinku tavallaan lääkittää jollain tavalla ja.

49:40

Santi: Sitten mä jossain kohtaa löysin niinku huumeet, että se mä olin kokeillut niitä jo ammattikoulussa. Se ei se ei silloin näyttäytynyt, koska se seura missä mä liikuin oli oli vielä vähän huumevastaista, mutta sitten mä löysin tota itseäni vanhempia porukoita ja sitten mä tutustuin niinku huumekauppaan siinä ja sitten se niinku alkoholi jäi vähän semmoiseksi toissijaiseksi jutuksi, että se nyt oli siinä matkassa, koska se nyt oli tavallaan se normi, mutta sitten siinä alkoi olemaan sitä huumeidenkäyttöä että.

50:10

Santi: Mä oon niinku bilehuumeista ekstaasista aloittanut niiden käyttämisestä ja niinku sen myymisestä ja sitten siinä on ollut kannabista paljon mukana ja mutta kannabis ei oikein sopinut mulle kun musta tuli aikaansaamaton, niin vaikka mä sitä siinä ehkä puolisen vuotta vuoden päivätkin joskus joskus käytiin ja.

50:30

Santi: Sitten tää porukka mihin mä olin tutustunut niin niillä oli tietyt arvot ja tietyt asiat mitä ne ihanoi. Ja koska mulla on niin niin on vahva se hyväksytyksi tulemisen tarpeen että mähän oon jokaisesta porukasta tavallaan vaan ostanut sen sisäänpääsyn elikkä ne ihanteet mitä niillä on niin ne on myös mun ihanteita että jos te hyväksytte mutta enkä mä sitä ikinä ole keneltäkään kysynyt että onko se asia näin. Mutta mä oon olettanut että näin kuuluu kuuluu toimia ja sitten mä oon niinku alkanut myös hyvin vahvasti tekemään niitä rikoksia ja.

51:02

Santi: YhessäE kohtaa sitten tää porukka niin ne muutti tota Espanjaa töihin ja.

51:10

Santi: Mä jäin sitten tänne Suomeen, koska mulla oli vielä se ajatus siitä, että se tää ei ole niinku ehkä kumminkaan ihan se mitä mä elämäältä haluan. Ja mulla oli jonkun näköistä semmoista punaista lankaa siinä että että mitä mä voisin niinku tehdä että mulla on ammatti kumminkin ja mulla on tietynlainen kasvatus siitä, että niinku mitä se tavallinen elämä pitää pitää sisällään. Mutta taas kerran mä koin koin jääväni niinku yksin ja tulevani hylätyksi.

51:36

Santi: Että niinku se perhe minkä mä olin. Olin kovalla työllä löytänyt itselleni, niin on lähtenyt muualle ja mä sain sitten sen mahdollisuuden lähteä itse vielä mukaan, että yksi niistä kavereista tuli selvittämään parisuhde.

51:49

Santi: Tilanteita on tänne Suomeen, niin mähän tartuin siihen totta kai ja.

51:54

Santi: Sitten siellä tuli vastaan. Me oltiin Espanjassakin, siis poliisien kanssa tekemisissä pari kertaa, että se on se on niinku ihme tavallaan, että me päästiin sieltä takaisin Suomeen.

52:04

Santi: Suomeen, mutta sitten yksi semmoisen keskinäisen tappelun, koska me käytettiin niin paljon rauhoittavia ja kokaiinia siinä, että että me alettiin tappelemaan keskenään.

52:14

Santi: Niin sen jälkeen kaikki oikeastaan onneksi tajusi sen, että meidän täytyy tulla suomeen ja sieltä takaisin ja mä tulin suomeen takaisin 19 vuotiaana asunnottomana ja päihdeongelmaisena että tota.

52:28

Santi: Siinä ei ihan hirveän hyvät lähtökohdat ollut alkaa onnistumaan elämässä tai tehdä muutoksia ja se mun niinku käyttäminen oli jo niin välinpitämättömältä tasolla, että me yhen kaverin kanssa.

52:40

Santi: Yksi niistä, jotka oli siellä Espanjassa mukana niin saatiin saatiin tota yksi meidän hyvältä ystävältä niin mahdollisuus punkata sen luona. Se oli siis arkisin töissä käyvä ihminen ja.

52:50

Santi: Ei me ajateltu sitä niinku yhtään. Ei me pidetty sitä minään, että me jatkettiin sitä mitä me tehtiin ja.

52:56

Santi: Se on useampina öinä kävi meille sanomassa, että kun hänen pitäisi tehdä, kun nukkua, että hän menee aamulla töihin ja.

53:03

Santi: Ei me niinku napattu siitä kiinni ja loppu loppupeleissä se tilanne johti sitten siihen, että se sai niinku hädän siitä asunnosta meidän toiminnan toiminnan mukana, koska silläkin kumminkin on lievää päihteidenkäyttöä ollut ollut silloin ja sittenhän. Eihän se jaksanut niinku sitä vierestä, että se lähti sitten jossain kohtaa tavallaan siihen mukaan ja.

53:22

Santi: Mukaan ja mulla se asunnottomuus jatkuu niinku siitä edelleen, että mulla ei ollut ollut omaa asuntoa ja mä niinku punkkasin muiden ihmisten nurkissa ja.

53:31

Santi: Sitten tää tää kaveri kenen kanssa me oltiin lyöty hynttyyt yhteen siinä yksi niin se lähti sitten tota tänne Tampereelle ja se alkoi käyttämään suonensisäisesti ja mä ajattelin vielä silloin tavallaan sitä tai mulla oli se niinku käsitys ja asenne siitä, että se on se on niinku vihoviimeinen homma ja että se on tosi likaista ja.

53:52

Santi: Mä sitten sitä hetken aikaa siinä seurailin ja meillä oli oli semmoinen hyvin epäterve suhde, että mehän saatiin niinku vahvoja kipulääkkeitäkin toisemme syömään niinku semmoinen.

54:02

Santi: Tai niinku kuolettava annos, että siihen pitäisi tän kokoisen ihmisen kuolla ihan vaan sen takia, että että me vähän niinku kilpailtiin että sä et uskalla uskalla ja tää me tehtiin siis Espanjassa silloin kertaalleen siitäkin kumminkin. Onneksi seuraavana päivänä heränneenä niin.

54:21

Santi: Muutaman kerran sitten se kysyi multa tota, että että miksi mä mä niinku käytä suonon sisäisesti ja mä sitten kerroin että se ei ole niinku mun juttuja.

54:30

Santi: Ei siinä useampaa viikkoa mennyt sitten kun tavallaan elämä vei multa niinku sen pohjan siitä käsityksestä, että se olisi huono juttu ja mä sitten kokeilin ja sen jälkeen se oli. Oli aika lailla menoa siinä parikymppisenä, että että sitten niinku sen jälkeen tuli niin vahvasti mukaan se rikollisuus, että mä olin tutkintavankeudessa ekan kerran parikymppisenä ja sitten vankilassa ekan kerran kaksikymmentäyksi vuotiaana ja.

54:54

Santi: Sitten se tavallaan vaan niinku mähän omaksuin kaiken siitä elämäntyylistä ja se oli niin sanotusti mun elämäntapa ja.

55:03

Santi: Tapa ja vahvasti siinä kohtaa alkoi ihmiset niinku ympärillä.

55:08

Santi: Puuttuu siihen, koska se oli niin vakavaa. Tavallaan jo se mitä se mun käyttäminen niinku aiheutti mulle ja mulle ja muille ihmisille, mutta sitten taas ne tavallaan keinot oli ehkä silleen väärää että mä muistan. Mä menin kotiin, joskus asuttiin silloin sellaisessa sellaisessa kommuunissa, niin mun yks nyt nykyään edesmennyt ystävä joka on huumeisiin kuollut, niin tuli sekaisin multa kysyyn, että sulla taitaa olla huumeiden kanssa joku ongelma, niin mähän suutuin siitä ihan älyttömästi ja addiktin lailla.

55:38

Santi: Kostoksi menin vedoille niin sanotusti, että menin käyttää lisää sen takia, että joku yritti puuttua siihen mitä mä teen elämässäni ja.

55:47

Santi: Mä muistan mun äiti on laittanut mulle 3 yöllä viestin joskus että sulla taitaa olla poikani ongelma päihteiden kanssa ja vähän suutuin siitäkin ihan älyttömästi sille silloin ja niinku jokainen rakastava ja.

56:01

Santi: Huolehtiva poika voi äidilleen vastata. Mä vastasin silleen, että hyvin oon pärjännyt niiden kanssa ja ilmankin niitä yhtään ajattelematta sitä että.

56:10

Santi: Tavallaan ihminen, joka käy päivittäin töissä, niin sen ei pitäisi arkena olla hereillä 3 yöllä, että että sitten myöhemmin olen tajunnut sen, että millaista huolta se on niinku aiheuttanut esimerkiksi mun äidille ja.

56:22

Santi: Mähän oon oon tota soittanut isällenikin.

56:26

Santi: Tuolta Sorinkadulta putkasta, kun ne on ollut laittamassa mua istuun sakkvoja, koska se oli tavallaan siinä semmoinen maailmassa missä mä elin niin.

56:34

Santi: Eli niin hävettävä asia joutua istumaan sakkorangaistusta, niin mähän soitin sille sen syntymäpäivänä. Sitä muistamatta, että voitko tulla maksamaan mut täältä pihalle ja.

56:45

Santi: Nää on semmoisia asioita mitkä on tuntunut silloin tosi pahalta, mutta mä en ole niistä piitannut, että ne ei ole niinku vaikuttanut siihen, että ne on ollut semmoisia juttuja mihinkä mun on täytynt niinku vetää lisää ja.

56:56

Santi: Lisää ja sitten useampia vankilatuomio, että siinä alkoi niinku tulemaan ja.

57:01

Santi: Tulee, mutta se touhu alkoi menemään sellaiseksi, että se olisi johtanut joko joko mun kuolemaan tai sitten mun olisi pitänyt ottaa joltain henki niin.

57:10

Santi: Siinä kohtaa mä aloin miettimään aika vakavasti sitä ja mä en saanut. Siinä kävi taas samalla tavalla kun sen alkoholin kanssa, niin ne huumeet petti, mutta että mä en saanut sitä omatuntoa. Omatunto ei enää vaimennettua ja ne tunteet tuli sieltä läpille ja se niinku tavallaan rikollisuuskaan ei auttanut siihen, vaikka mä sitäkin kokee niin että no mä teen sitten semmoisia rikoksia, että siinä on niinku satuttava jotain, että se muuttaa sitä tunnetta, mutta mutta se ei sitten niinku toiminut.

57:38

Santi: Ja sitten mä ajattelen että että mulla on niinku kokeiltava jotain muuta.

57:43

Santi: Mulla oli oli hovissa yks pidempi tuomio silloin ja sen niinku tuli se täytäntöönpanopäivämäärä ilmoitettiin ja.

57:52

Santi: Mä en pystynyt sitten enää olemaan niinku itseni kanssa, että mä muistan. Mä se viimeiset muutaman viikon kun mä olin sitten tavallaan se käänköskohdassa mun elämässä, että jatkanko mä rikollisena ja käytäntö mä niitä päihteitä edelleen koko loppuelämäni.

58:08

Santi: Niin mä en pystynyt olemaan siinä asunnossa niiden kavereiden kanssa, jotka mä koen silloin niinku mun perheessä vaan mä yritin kävellä itseäni karkuun mä useampana yönä mä lähdin pois sieltä kämpästä ja mä lähdin vaan kävelemään silloin niinku ulos et.

58:21

Santi: Että siinä siinä tuli monen näköisiä ajatuksia tavallaan ja ja tunteita vastaan, mutta mä sitten päätin, että kun mä menen sinne vialle tuomiolle että.

58:31

Santi: Että mä teen jotain muuta ja mun käsitys muusta oli se että mä mä vaan teen töitä tai lähden opiskelemaan ja hommaan niinku ulkoiset asiat tavallaan kuntoon. Miksi se se parantaa mutta mutta onneksi mun kohdalla ei käynyt niin että niinku aikaisemmin tuossa mainittiin siitä yksi päihdetyöntekijästä silloin joka joka sanoi mulle siitä, että sä oot selvinpäin luonteeltasi semmoinen kaveri että sä et kuulu tänne niin sitten mä sain kuulla nää samat sanat sellaiselta kaverilta joka oli tehnyt sen elämänmuutoksen.

59:01

Santi: 12 vuotta sitten siellä vankilassa ja sekin kävi vähän niinku sattuman kaupalta siinä.

59:07

Santi: Siinä palaan siihen kohta tuossa, ensinhän mä menin.

59:11

Santi: Tota siellä rikosseuraamus esimiehelle juttelee ja ehdottaa sitä, että että jos mä saan niinku työpaikan ja asunnon, että pääsettekö te muut koevapauteen ja se katsoi mua ei se vasta sitten ei päästetä ja mähän otin tän niinku todella suurena loukkauksena, koska taas joku tiesi tiesi niinku mun asioista paremmin, mutta myöhemmin kun on sitä juttua miettinyt niin se on ollut yksi aika pelastava tekijä koska mä olisin käyttämisen takia ollut suljetussa vankilassa sitten sen jälkeen niin parissa viikossa jos ne olisi päästänyt mut.

59:44

Santi: Mutta pelkästään niinku töissä käymään siellä ja.

59:47

Santi: Mä oon sitten siellä. Kävin yksi toisella päihdetyöntekijä juttusilla ja se esitti mulle yksi käynnillä sellaisen kysymyksen, että että mitä sä ajattelet päihteiden käytöstä ja.

59:58

Santi: Se tuntui minusta jotenkin siltä, että sillä vastauksella tulee olemaan mun elämässä niinku todella iso merkitys ja mä mietin sitä oikeasti ajatuksen kanssa, että mitä mieltä mä oon siitä ja mä vastasin sille niin rehellisesti, kun mä silloin osasin ja mä sanoin että mä en jaksa enää, koska se oli se totuus siitä ja.

1:00:16

Santi: Se avasi mulle niinku sen mahdollisuuden siitä, että lähdettiin suunnittelemaan koevapautta. Onneksi päihdekuntoutukseen. Mä en ikinä ole ollut elämässäni katkolla enkä ennen sitä missään kuntoutuksessakaan, että se oli niinku mun eka kerta ja.

1:00:29

Santi: Mä oon siitä niinku sen avun avun saanut. Onneksi ainakin tähän asti elämässäni.

1:00:34

Santi: Elämässäni ja sitten sinne tultiin täältä Silta valmennuksesta mua haastattelemaan ja mä muistan sen kuntoutuksen loppuarvioinnin palautteen, minkä se haastattelija mulle antoi kun että mä olin siellä siinä haastattelussa.

1:00:48

Santi: Myin tavallaan itseäni, että kelpaanko mä tämmöiseen hienoon kuntoutukseen, koska se mun ihmisarvo oli niin tavallaan poljettu maahan, että että mä olin vääränlainen ja mä elin elin sitä elämää myös sen mukaisesti. Mutta.

1:01:02

Santi: Siinä kävi sitten tosiaan silleen, että siellä oli yksi tämmöinen vartija joka kohtasi.

1:01:07

Santi: Kohtasi meitä niinku ihmisiä ei tavallaan niin vankeina ja mä en ollut ilmoittautunut sinne tuli tuli tommoisen jäi toisen järjestön kun kriisin niin esittelijöitä ja mä en ollut sinne. En mennyt sinne yleiseen infoon enkä ollut varannut yksilöaikaa, mutta niitä oltiin peruutettu ja.

1:01:25

Santi: Mä istuin yksin tota siinä tupakkapaikalla.

1:01:29

Santi: Silloin tuolla Huittisten avovankilassa ja se vartija käveli siitä ohitse morjesti käveli 10 m eteenpäin, pysähtyi, kääntyi ympäri ja tuli kysyä multa, että ootko sä ajatellut että menisit?

1:01:42

Santi: Tuohon yksilökeskusteluun ja.

1:01:44

Santi: Mulla ei ollut yksinkertaisesti mitään muuta tekemistä. Se oli ainut se minkä takia mä suostuin siihen. Mä sanoin että voin mä mennä ja sitten mä menin sinne semmoiseen entisen konnan kanssa heittää vähän läpyskää ja se sano mulle taas siinä, että sä oot sellainen tyyppi, että sä voisit sopia meidän porukoihin ja mä olin että no niin että että tää on niinku se juttu että mun täytyy lähteä kokeilemaan ja silloin mä olin valmis myös tekemään niitä asioita, koska se oli semmoinen kaveri joka oli ollut samassa tilanteessa kuin minä, niin siksi mun oli helpompi uskoa se.

1:02:16

Santi: Asia ja lähteä tekemään niitä juttuja, mitä se ehdotti ja.

1:02:21

Santi: Sitten siitä totta kai kun en ennen missään kuntoutuksessa ollut niin ollut, niin tota mä tulin.

1:02:27

Santi: Tutustuu hain lomaa vankilasta, että käyn tässä yhteisö kuntoutuksessa istumassa päivä ja mulla oli silloin sieltä vankilasta muutama.

1:02:35

Santi: Muutama tuttu tullut tähän etukäteen ja mä muistan kun mä olin sosiaalisesti niin ahdistunut, että mulla ei ollut tavallaan mitään semmoisia normaaleja.

1:02:45

Santi: Toimintamalleja tai käytäntöjä. Ja mä ihmettelen, että miksi mulla on niin on niin tota.

1:02:50

Santi: Kuuma ja ahdistunut olo kun mä istuin takki päällä sisätiloissa useamman tunnin, koska mä en osannut riisua sitä takkia enkä mä ajatellut että olisi niinku kuulunutkaan, koska se mun ahdistus ja jännitys oli sellaisella tavalla tasolla ja.

1:03:03

Santi: Mä olin kuullut silloin, että yksi yksi tuttu, jonka kanssa mä olin käyttänyt joskus, että se on on ollut pari vuotta selvin päin ja.

1:03:10

Santi: Että se on niinku täällä kuntoutuksessa työntekijänä, mutta mä ajattelen että että se on taas näitä vangin varmoja juttuja niin sanotusti elikkä.

1:03:19

Santi: Sitä ***** mitä siellä vankilassa nyt puhutaan niin tota, mutta mä tulin silloin tähän ja.

1:03:25

Santi: Sattumankauppaa vai ei? Niin mä olin hakenut sen loman kuudennelletoista päivälle tammikuuta ja se oli se niinku ensimmäinen.

1:03:33

Santi: Selvä päivä ja silloin oli 2 vuotta tullut täyteen ja mä muistan sen kun se nainen itki kiitollisuudesta tuossa ja mä tajusin sitten silloin sen, että millainen mahdollisuus mahdollisuus mulla on, koska mä pidin itseäni aina toivottomana tapauksena ja se oli myös yksi niistä joita mä katsoin toivottomana, sillä silloin kun me tunnettiin käyttäessä ja.

1:03:56

Santi: Mä sain niinku siitä sen toivon tavallaan tavallisesta elämästä ja sitten mä oon tossa. Oon tuossa kuntoutuksessa ollut 3 ja puoli kuukautta silloin ja sen jälkeen myös.

1:04:08

Santi: Jäänyt sitten tuohon kuntouttavaan työtoimintaan ja siinä tavallaan matkalla muulloin tullut itselle se ajatus, että että millaista työtä mä mahdollisesti haluaisin tehdä.

1:04:19

Santi: Tehdään, että vaikka oon useasti kokenut itseäni sosiaalisesti ahdistuneeksi kaveriksi, niin sitten kumminkin hakeuduin sosiaalialalle töihin, koska se perusajatus mulla oli.

1:04:29

Santi: Että, että jos mä voin jotain tehdä semmoisen kaverin avuksi, kun mitä mä itse olen niin niin sitten sitä mun tarvitsee alkaa tekee ja samalla ajatuksella mä niinku edelleen sitä tässä teen, mutta sen jälkeen tosiaan niinku alkuun mainitsin mä olin mainitsin siinä siitä, että mulla on niinku tavallaan siihen työelämään ollut aika pitkä se kuntoutusprosessi ja sehän on lähtenyt liikkeelle siitä päihdekuntoutuksessa ja että mä oon alkanut pysymään selvinpäin, että en ole käyttänyt mitään en laillisiakaan päihhteitä koska.

1:05:00

Santi: Alkoholiikaan ei ole niinku hallintakyvyn alaisena eikä tule ikinä olemaan. Ja mulle on niinku kuntoutuksen aikana lähdetty näyttämään, että mitä mun tarvitsee tavallaan tehdä.

1:05:11

Santi: Että mulle on mahdollista se selvinpäin pysyminen pitkässä tähtäimessä ja mä toteutan niitä juttuja edelleen päivittäin ja viikoittain.

1:05:20

Santi: Että mä pysyn tänään selvin päin ja sitten siinä on lähdetty miettimään myös sitä poluttamista nimenomaan työelämää kohti, että mua on mulle on suositeltu erilaisia lyhyitä koulutuksia, että mähän oon käynyt kaikennäköisiä vertaistukihenkilökoulutuksia ja kokemusasiantuntijakoulutuksia ja.

1:05:38

Santi: Kaikenlaisia muita ennen kuin sitä on lähtenyt opiskelemaan tosiaan sosiaalialalle niinku lähihoitajaksi ja.

1:05:44

Santi: Siihen pisteeseen on vähän päästy niinku vuoden työkokeilujen kautta mitkä tuli sitten sen kuntouttavan työtoiminnan jälkeen.

1:05:52

Santi: Että tavallaan se.

1:05:55

Santi: Se aika mitä mulla meni että mä olin valmis alkaa opiskelemaan ja kokeilemaan niinku työelämää siitä kun mä tulin päihdekuntoutukseen niin oli puolitoista vuotta ja se on nopea aika. Toisilla se voi viedä 3 vuodesta 5 vuoteen. Jotkut ei välttämättä kuntoudu sellaisella tavalla niinku kymmeneenkään vuoteen että.

1:06:18

Santi: Tavallaan se on ollut omalla kohdalla nopea, mutta ihan niinku palkitseva ja hyvä prosessi prosessi. Ja sitten olin tosiaan oppisopimuksella.

1:06:26

Santi: Tuossa 2 vuotta ja.

1:06:29

Santi: Olen saanut niinku opetella kohtaan ihmisiä sellaisella tavalla, millä ajattelen että mua mut on niinku kohdattu kohdattu silloin oikein ja itse tykkään. Tykkään tavallaan siitä, että oon päihdepuolella töissä, koska se on mulle mulle myös tuttua juttua ja vaikeatkin tilanteet on silleen tavallaan itselle helppoja kohdata, koska tiedän että missä tilanteessa ne ihmiset on ja mistä tavallaan tietynlaiset käyttäytymiset johtuu ja.

1:06:55

Santi: Ja koitan niinku sitä aina aina tavallaan ilmaista, että mä en välttämättä hyväksy kaikenlaista käytöstä, mutta ihmisenä mä ne hyväksyn joka tapauksessa että.

1:07:07

Santi: Ja oon tässä nyt jonkun aikaa saanut näitä hommiakin tehdä. Onneksi.

1:07:14

Santi: Mutta siinä oli se ehkä niin kun tälleen puoleen tuntiin tiivistettynä se.

1:07:19

Santi: Tavallaan elämäntarina. Mitä mä nyt ehkä tässä lähden. Lähden tota kertomaan ja sitten jos tulee jotain kysymyksiä, ne useasti avaa hyvin hyvin tota sellaista ajatusta myös niin kun niistä tilanteista miten miten mua on kohdattu ja miten mä oon kohdannut ihmisiä tuolla ja ottanut puheeksi nimenomaan sitä päihteiden käyttöä ja.

1:07:42

Eve: Tulisiko teillä kellään tota mitään sellaista ajatusta minkä tahtoisi ääneen sanoa tai kysymyksiä voi laittaa sinne chatiin tai sitten tota avata mikkiä kameraa.

1:07:55

Eve: Tässä on kivasti aikaa vielä.

1:08:03

Taija: Heippa täältä Saskysta Taija taija kysyy, että tuosta päihteiden ihannoinnista ja päihde myönteisistä kulttuurista, niin niin onko sen niin kun?

1:08:15

Taija: Minkälaiseksi näette sen niin kun.

1:08:18

Taija: Tavallaan sen kehityksen.

1:08:20

Taija: Että onko se edelleen kun?

1:08:22

Taija: Omasta nuoruudesta on jo on jo jonkun verran aikaa ja ja.

1:08:27

Taija: Tässä niinku maailma muuttuu koko ajan, mutta kuinka paljon toi on muuttunut?

1:08:32

Taija: Muuttunut siinä ja ja miten näette sen tulevaisuuden kun nyt koko ajan taas tulee uutisia, että että tota rikollisuus kasvaa nuorten nuorten ikäryhmissä ja kun se tähänkin liittyy kovasti ja näin niin niin se on varmaan semmoinen kanssa kiinnostava asia.

1:08:51

Santi: Joo mähän teen tota niinku tavallaan semmoista yksilöllistä tukea myös niinku lastensuojeluasiakkaille ja jälkihuollon huollon asiakkaille. Ja kyllähän se niinku tavallaan se päihde myönteisyys, miten se on niinku tässä vuosien varrella muuttunut, niin kyllähän se alkaa menemään enemmän huume myönteiseksi. Tavallaan, että että aika aika vähän kumminkaan tuolla sitten enää on semmoisia kun munkin nuoruudessa, niin enemmähän se oli sitä ryypäämistä, mutta se se on niinku tavallaan niitäkin on toki niitä yksilöitä ja porukoita, mutta se on niinku.

1:09:21

Santi: On on tosi paljon vähentynyt, että niinku tossa tossa silloin alkuun aamusta sanoinkin, niin se kulttuuri mitä tulee tuolta maailmalta niin me ollaan sitä aika kovaa vauhtia omaksuttu ja ollaan niinku omaksumassa tässä koko ajan koko ajan ja sittenhän siinä tulee. Tavallaan se semmoinen pikku rikollisuuskuume ja sitten sen jälkeen huumekauppa ja sitten niinku se huumemyönteisyys mukanaan että.

1:09:44

Santi: Ja sehän näkyy ihan tuolla niinku nuorison pukeutumisessakin.

1:09:48

Santi: Niinku tänä päivänä katukuvassa että.

1:09:53

Santi: Niin ja sitten jotenkin itse ajattelen että tota.

1:09:58

Santi: Että onhan siinä varmasti edelleenkin niinku.

1:10:02

Santi: Tota.

1:10:05

Santi: Tavallaan se just sitä sellaista niinku kahtiajakoa että että että sitten.

1:10:11

Santi: Jotenkin tuntuu, että koronan jälkeen esimerkiksi niin sitten kaikki se semmoinen hyvinvointi jotenkin nosti niinku nuorillakin enemmän päätä ja että varmaan siellä niinku tietyllä tavalla myös se sellainen niinku.

1:10:23

Santi: Kielteinen ajatus päihteiden käytöstä on niinku ihan sellainen niinku tunnistettava, mutta että on varmasti nykypäivänä. Ehkä jotenkin tuntuu että.

1:10:36

Santi: Sillä ei kaikkienensa niissä semmoinen niinku päihteiden käyttö on jotenkin hyväksyttävämpää tietyllä tavalla, että ja sitä ei ehkä pidetä jotenkin, että just vaikka bileet, huumeita tai muuntohuumeita. Jotenkin nykypäivän ehkä käytetään jotenkin niinku silleen.

1:10:51

Santi: Siis omasta kokemuksesta ja omasta mielipiteestä, niin ehkä jotenkin niin kun.

1:10:57

Santi: Avoimemmin ja että jotenkin se on niinku semmoista, että se ei ole tavallaan mikään juttu. Jos vaikka viikonloppuna esimerkiksi.

1:11:08

Santi: Vähän käyttää kokaiinia, kun käyt jossain bilettämässä tai että tavallaan jotenkin se on niinku semmoista jotenkin arkipäiväistynyt, arkipäiväistyneempää ehkä kun sitten jotenkin, vaikka jos miettii niinku omaa nuoruutta.

1:11:22

Santi: Esimerkiksi, että sellaisia kyllä mun mielestä ne on ihan niinku tunnistettavissa olevia asioita ja sitten minkä verran tuossa kerkesin.

1:11:33

Santi: Meidän tota omia asiakkaita haastattaa tuossa yhteisökuntoutuksen puolella. Kenellä on rikos ja vaihdetaustaa?

1:11:41

Santi: Lähinnä niinku ehkä jotenkin tän puheeksioton ja ylipäätänsä päihteiden niinku sellaiselta.

1:11:47

Eve: Että minkälaisia ajatuksia heille vaikka herää niinku nykypäivästä, niin kyllähän siellä aika kovasti nousi justiin nää muuntohuumeet ja ne että että että ylipäätänsä, mutta myös sitten totta kai sekin, että ennen ehkä on tiedetty mitä vaikka vedetään ja nykyään ei ehkä enää edes tiedetä mitä vedetään, että kun vedetään jotakin, että että sellaisia elementtejä ihan varmasti on niinku tullut tähän maailmaan nytten enemmän.

1:12:15

Santi: Kyllä ja tuossa niinku vuodenvaihteessa oli semmoinen puolitoista kuukautta missä 2 tota nuorta miestä alle kaksikymmentäviisivuotiasta kuoli ekstaasin käyttöön, koska joku oli tunkenut niihin fentanyyliä niin tota.

1:12:29

Santi: Tällaisia elementtejä todella paljon tänä päivänä.

1:12:35

Eve: Sitten siellä oli kysymys. Taija: Kommentoin vaan, että toi arki arkipäivästyminen. Miten miten se menee se sana, mutta mutta kuitenkin niin, niin se tuntuu niinku omienkin lasten on kasvavia lapsia, niin niin semmoiselta oikeasti niinku pelottavalta asialta ja ja just se semmoinen kuitenkin ihannoiva päihteitä ihannoiva kulttuuri, koska se se jostain sieltä aina tulee läpi, mutta kiitos.

1:13:01

Santi: No se on paljon paljon tavallaan niinku että normalisoitunut, että silloin kun mäkin oon huumeiden käyttämisen aloittanut, niin sehän on ollut enemmän semmoinen yhteiskunnan ulkopuolella oleva asia, että kyllähän se tuntuu jotenkin olevan enemmän semmoinen normi.

1:13:14

Santi: Normi sitten kumminkin ja tota niin täällä mä koitan osaa ainakin näistä kysymyksistä vastailla, niin mä oon siis ihan ensimmäinen ammattiala. Mulla on ollut amiksessa niin teollinen pintakäsittelijä, että mähän oon niinku automaalarina, mutta nyt on sitten selvinpään opiskellut mielenterveys ja päihdepuolen lähihoitajaksi.

1:13:40

Santi: Ja sitten tää on kysytty tätä, että tuliko missään vaiheessa nuorena ajatus, että miksi ei kukaan auta mua aikaisemmin. Niin niin niinku siinä kuvailin tavallaan siinä tarinassa, niin mä suljin itseni avun ulkopuolelle, että vaikka joku olisikin yrittänyt auttaa, niin mä en en olisi sitä vastaan halunnut ottaa että.

1:13:58

Santi: Että mä olin. Olin tiettyjä varsin valintoja ja tavallaan asenteita hyvin nuorena jo omaksunut siitä, että että mun pitää niinku omillani pärjätä, pärjätä ja näytetään niitä ratkaisuja niinku omin keinoin.

1:14:16

Santi: Ja sitten täällä on kysytty tätä, että miten silloin kun halusi halusi käyttää ja jolla omasta mielestä niinku ongelmaa, niin miten sen olisi saanut pysäytettyä? Niin no ainut olisi ollut pakkohoito tai kuolema. Kuulostaa vähän ehkä rankalta, mutta.

1:14:31

Santi: Mutta se on niinku ainut vaihtoehto, että kyllä kyllä silloin kun mä oon käyttää halunnut, niin mä oon siinä onnistunutkin. Siihen ei ole se koska tavallaan niinku jos joskus haluaa tutustua tällaiseen kun valinnan teoriaan, niin siinä hyvin kuvataan sitä niinku mielen mielen valokuvaa ja kuvaa että mun niinku mieleen valokuvassa on silloin käyttäessä. Siinä on ollut minä ja minä ja se kama, että siihen ei ole juuri mitään muuta mahtunut ja ja niinku.

1:14:56

Santi: Niinku siinä tarinassa tavallaan kerroin, että että sitten kun oma äitikin on siihen yrittänyt silleen ihan fiksuilla kysymyksillä tulla väliin, niin sehän on ollut uhka.

1:15:05

Santi: Uhka siinä kohtaa ja en en ole niinku antanut siihen käyttäessä kenenkään tavallaan tulla siihen mun ja sen.

1:15:12

Santi: Mun ja sen kaman käytön väliin, koska se on ollut niinku se mun mun tärkein asia elämässä.

1:15:20

Santi: Ja sitten täällä kysytään tuosta, että miten olisi toivonut kouluaikana, että olisi tullut kohdatuksi?

1:15:27

Santi: Ja kuka olisi ollut semmoinen hahmo, että se olisi voinut muuttua?

1:15:33

Santi: No mä mä luulen tota että olisin halunnut tulla kohdatuksi silloinkin ihmisenä, vaikka vaikka tota varmasti olisin vastustanut montakin asiaa ja.

1:15:42

Santi: Ehkä tavallaan mä muistan. Muistan alaasteella meillä huumevalistusta. Rehtori piti ja piti ja tota sehän sehän oli tää sen aikainen tavallaan iskulause että elämä on parasta huumetta ja minä hyvin ahdistuneena ja tuskaisena mietin siinä, että jos toi on totta, niin aika vähän tällä elämällä on tarjottavana.

1:16:03

Santi: Tarjottavana mutta.

1:16:05

Santi: Ehkä semmoinen hahmo hahmo, joka olisi voinut niin no mäkin oon tavallaan isättömiä poikia, niin sen olisi pitänyt ehkä olla jo jollain tasolla vähän semmoinen isällinen hahmo.

1:16:17

Santi: Vaikka mun isä mun elämässä onkin koko sen ajan ollut, mutta aika vähän läsnä sitten yhdessä vaiheessa.

1:16:26

Santi: Ja toisinaan nyt olisi tavallaan munkin koulun aikana voitu tehdä paljon, mutta.

Santi: 1:16:32

Mutta siinä on se ongelma, että mä osasin käydä kouluni hyvin niinku että mullahan on on niinku todella hyvät arvosanat arvosanat jokaisessa koulussa, että mä osaisin tehdä sen mitä vaaditaan. Tavallaan että mä en herätä huomiota.

1:16:45

Santi: Huomiota tarpeeksi pitkään, että että toki mä oon ollut jossain. Mäkin oon paikkakunnalta missä on on Suomen ainoita sisäoppilaitoksia myös, niin meillä on ollut semmoista välien kolistelua, koska ne on ollut kaupunkilaisia ja me ollaan maalaisia niin on ollut muutamassa semmoisessa tappelussa siellä mukana, mutta sitten on on niinku pystynyt välttämään, välttämään tavallaan sen osallistumisen siihen sillä tasolla, että siitä tulisi seurauksia vaikka samalla samalla tavalla kun kaikki muutkin osalliset on siitä puhutellussa ollut silloin.

1:17:17

Santi: Mutta olisihan sitä toki voinut niinku varmasti tukea monin tavoin sitä munkin koulupolkua silloin

kouluiässä ja jo jo jos tavallaan se niinku ongelman laajuus ja todellisuus olisi ollut niinku todella selkeitä jokaiselle.

1:17:31

Santi: Ihmiselle, että sitten siihen olisi varmasti löytynyt niinku oikeanlaisia tukikeinoja.

1:17:47

Santi: Ja ammattikoulun aikana tosiaan kun on ollut päihteiden kanssa ongelmaa niin niin niin silloinkin oon. Oon niinku mulla ei ole ollut poissaoloja siitä johtuvia ja mä oon sieltäkin niinku hyvillä arvosanoilla.

1:18:01

Santi: Sanoilla päässyt toki semmoista käytöksellistä ongelmaa on on ehkä ollut silloin enemmän, mutta mä oon silloinkin niinku hommani hoitanut, vaikka oon täys alkoholisti ollut, niin ei siihen ole silleen nähty syytä tarttua, että se niinku asuntola puolen henkilökunta on toki meitä puhutellut muutaman kerran siitä siitä, mutta me ollaan ollaan saatu jotenkin silloin puhuttua se niin, että siihen ei sitten niinku lopullisesti ole puututtu ja.

1:18:27

Santi: Sitten mullakin oli silloin kämpäkaverina samalta paikkakunnalta oleva alkuvuodesta syntynyt syntynyt kaverini. Sehän sai ajokortin sitten aika nopeasti siinä siinä niin sitten ei ollut sitäkään ongelmaa, että siellä tarvitsisi asua ja jäädä siitä juomisesta kiinni, että että se ei olisi todella. Todella hyvin olen pystynyt sitä niinku salailemaan sitä sen ongelman todellista luonnetta myös silloin kouluaikoina.

1:19:02

Santi: Ja sitten täällä kysytään yhteistyötä kodin eli niiden vanhempien kanssa.

1:19:07

Santi: Kanssa, että miten sitä pystyttäisi?

1:19:13

Santi: Pystyttäisiin parantamaan.

1:19:20

Santi: Ja jos siellä kotona on omiakin omiakin ongelmia. Ja no mä näen tavallaan sen niin että että niinku se vanhempienkin kohtaaminen niinku ihmisenä ehkä.

1:19:30

Santi: Olisi sitten niinku se juttu, koska useasti lastensuojelustakin ihmisillä jotka ei siellä.

1:19:36

Santi: Ole tavallaan asiakkaana on se, että ne vie jotain pois vaikka lastensuojelun tarkoitushan on on tuoda tuoda siihen arkeen niitä menetelmiä. Keinoja auttaa sen lapsen niinku turvallista kehitystä ja kasvua, että se on niinku enemmän hyöty myös niille aikuisille, että ehkä ehkä tavallaan niinku se yleinen käsitys ja ehkä semmoisen stigman murtaminen jopa niinku sitten lastensuojelusta ihan vanhempienkin suuntaan on yksi semmoinen juttu juttu mikä voisi niinku semmoista yhteistyötä työtä.

1:20:07

Santi: auttaa ja aika useastihan niinku sellainen yhteydenotto esimerkiksi niinku opettajaltakin niinku tai koululta vanhemmalle. Jostain lapsen ongelmallisesta käyttäytymisestä tai muusta tällaisesta haasteesta, niin otetaan ehkä sellaisella tavalla, että se olisi olisi jonkun näköinen niinku syytös huonosta kasvatuksesta. Vaikka kysymyshän ei useasti ole ole niinku siitä että.

1:20:30

Santi: Että semmoinen avoin avoin keskustelu ja.

1:20:33

Santi: Ehkä semmoinen toki.

1:20:35

Santi: Niinku ihan aloitteellinen yhteydenpitokin muissakin asioissa. Tavallaan, että se yhteistyön niinku laajentaminen niin voi olla sitten semmoisia keinoja mitkä edesauttaa niinku sitä työskentelyä.

1:20:47

Santi: Ja yhteistyötä.

1:20:49

1:20:51

Santi: Tai miten näin näin näen ammattilaisena itse näitä asioita.

1:20:58

Santi: Sitten täällä on kyllä on kysytty vielä, että onko ollut turvallisen tuntuisia aikuisia jotka olisi kysynyt että mitä kuuluu? No on ollut niitäkin mut aika useasti mä oon. Oon suomalaisen tapaan vasta tämmöinen, että ihan hyvää kuuluu ja jatkanut jatkanut matkaa että tota mulla on esimerkiksi isovanhemmat niinku isän puolelta niin on ollut. Mummu on ollut yksi semmoinen, tosi turvallinen aikuinen mut mut sekin on keskittynyt niinku muihin asioihin ja sitten kun mulla on.

Santi: 1:21:28

On se käyttäminen ja muut asiat elämässä tullut tavallaan siihen vastaan. Niin mä en ole siitä hirveän niin sen jälkeen nähnyt, että että tavallaan se mulla ajan ajankäyttö on mennyt moneen muuhun juttuun.

1:21:41

Eve: Siellä jollain vissii käsi pystyssä.

1:21:45

Eve: Näkyköhän se täältä voi avata kyllä mikkiä ihan jos siellä oli jollakin.

1:21:51

Eve: Koska minä en ehkä nää.

1:21:53

Pirjo: Joo mulla mulla oli käsi pystyssä. Joo elikkä tota Pirjo ja saskylainen että saskyyks tässä, mutta tota oli mielenkiintoinen kuunnella kuunnella tuota tosiaan toi.

1:22:08

Pirjo: Toi tarina tarina ja kuinka se sitten kuitenkin päättyi, päättyi hyvin, koska tosiaan niinku sanoit, toinen puoli olisi ollut se, että sä olisit ollut niinku siellä hautausmaalla hautausmaalla. Mutta tota mä jäin takerruin tuohon.

1:22:23

Pirjo: Sun asuntolakovaukseen ja itse kun olen asuntola ohjaajana ja meillä nyt täällä muutama alkoholi on tässä mun työvuosien aikana ollut myös huumekeissa on ollut yksi ja mutta tota toi huolestutti silloin kun sä sanoit että siellä ei oikeastaan niinku siihen sillain sitten niin niinku puututtu niin meillä on kyllä aika rankat siis ne että jos täällä nyt sitten epäily tulee sitten alkoholista niin niin tota.

1:22:53

Pirjo: Ja siitä kiinni jää niin tota se meillä on semmoiset protokollat siinä että siitä tehdään. Totta kai jos se on

alaikäinen lasu samantien ja kuulustelut ja sitten päihdepäihdesairaalanhoitaja ottaa sitten kopin ja me niin kun velvoitetaan heidät käymään päihde päihdevastaanotto sairaanhoitajan vastaanotolla ja hän päättää sitten jatketaanko sitä käyntiä esimerkiksi sitten, että tuntuuko siltä, mutta meillä on meillä on tällainen protokolla siinä ja nuo huumeet.

1:23:24

Pirjo: nyt on toki niin on eri juttu. Ne on vaikea todistaa ja vaikea muutenkin niinku alkoholi on niin paljon helpompi niinku sanotaan. Mutta tota sehän menee aina poliisi jutukseen huumejuttu, että sen jälkeen sitten tietysti oppilaitos joutuu siinä kohtaa sitten pesemään kätensä, koska se tulee rikosilmoitus, mutta tota noin niin niin.

1:23:46

Pirjo: Mutta sillain, että että kouluun ei saanut tulla ennen kun meni sitten tosiaan seulojen kautta ja sitten kun seula on puhdas niin sitten saa osallistua opetukseen sitten lähiopetukseen, että kyllä aika nykyään ainakin on ainakin täällä. Meillä Saskyssa on niinku aika lailla tää.

1:24:07

Pirjo: Otetaan kiinni tästä tästä hommasta, että että mikä tää on ja.

1:24:13

Pirjo: Mihinkä se menee ja mitä sille tehdään että ei, ei todellakaan vaan.

1:24:17

Pirjo: Jätetä siihen vaan kyllä ohjataan sitten ja sitten sitä tarkkailua on.

1:24:22

Pirjo: Mitä mitä on käytössä? Sun muuta että.

1:24:25

Santi: Ja sehän on niinku lohduttavaa. Tavallaan kuulla, että käytännöt siihen on on parantunut, koska montaa kaveriahan se auttaa myös että siihen puututaan isommalla kädellä että siitäkin kun mä oon niissä puhutteluissa ollut ollut asuntolan elämässä niin alkaa olemaan 15 vuotta.

1:24:42

Santi: Että se siellä käytännöt on ollut pitkälti erilaiset ja keinot puuttua asioihin, mutta se on se. On hyvä että ne paranee kumminkin joka päivä ja aina kun mennään eteenpäin. Pirjo: on ja kun täälläkin kuitenkin kun nää asuntolaiset täällä asuu niin siinä on se myös se joukkopaine sitten semmoinen, että jos joku nyt sitä kiittää sitä alkoholia niin se saa hyvin äkkiä ja muutkin siihen mukaan jotka ei vaikka ikinä käyttänyt niin tää on niinku se semmoinen että sen takia sen takia mä oon aika lailla siitä sellainen niinku.

1:25:12

Pirjo: Herkillä että että tota.

Pirjo: 1:25:15

Heti jos vähänkin tulee jotain semmoista että ei tuntuu että olisi jotain tiedossa, että joku vähän käyttäisi, niin kyllä kyllä siihen heti tota.

1:25:25

Pirjo: Heti tota otetaan koppia ja mä otan siihen sitten heti muuta henkilökuntaa mukaan että.

1:25:32

Pirjo: Että tällaista, mutta en tiedä mitä muualla muualla on. Mutta Sasky on kyllä tän sillain hyvin, hyvin kyllä ottanut haltuun tän polun. Mitä tässä tapahtuu sitten?

1:25:50

Eve: Siellä joku laittoi muistutuksen, että meillä on edelleen tää kaikki käyttää dia.

1:25:55

Eve: Esillä, mutta tota tää ja itse asiassa jäi ihan tarkoituksellisesti tähän, koska tota sitten seuraavaksi siirrytään ja toivottavasti saadaankin keskustelua aikaa.

1:26:06

Eve: Niin tota.

1:26:07

Eve: Niin katsotaan vähän vielä niitä saanti mainitsi tarinansa kohdalla valinnan teorian ja siitä meillä on yksi semmoinen dia, missä pääosin ihmisen perustarpeita voi vähän tutkailla.

1:26:20

Eve: Ja tota ja sitten justiin on tää.

1:26:23

Eve: Pyramidi ja vuori tota.

1:26:27

Eve: Kuvio kanssa mitä voidaan kattoo?

1:26:30

Eve: Mutta tota mietin että tota meidän aikataulun mukaan 10.15 aloitettaisiin keskustelua niin tota.

1:26:40

Eve: Jos se ei tähän hetkeen, paitsi että onko siellä jollain käsiä ylhäällä? Tajja: Joo Saaralla on, avaa vaan mikki

1:26:50

Saara: Hei Saara Haukiputaan yksiköstä täältä pohjoisesta.

1:26:54

Saara: Ohjaaja.

1:26:57

Saara: Ja tota mä oon aikaisemmassa elämässä ollut lastensuojelussa. Töissä pystyn tunnistamaan perustellun syyn epäillä.

1:27:05

Saara: Milloin olisi käyttänyt jotain ja sitten mun mielestä niinku on tärkeää että puhuttaisiin siitä, että me aikuiset tai me ollaan naiveja nuoret ei halua.

1:27:17

Saara: Yleensä, että me huomattaisiin, että on päihtyneenä ja joka koulussa ja joka paikassa on.

1:27:24

Saara: Niitä jotka käyttää.

1:27:26

Saara: Mua kävelee tuolla käytävillä vastaan ihmisiä, joista mä ajattelen että toi on ehkä vetänyt ja puhun nyt huumeesta alkoholia tai sillä lailla päihtyneenä ehkä yläasteella enemmän harrastetaan.

1:27:42

Saara: Mutta tuota aikuiset on naiveja ja ja ja jos ajattelee vaikka opettajan työtä niin vastuut on niin isoja ja suuria.

1:27:53

Saara: Ja ja niin paljon tehtävää että on inhimillistä joskus kääntää katse pois kun ei ole varma niinku tässä sanottiin että huumeita on hankala tunnistaa.

1:28:05

Saara: Ja ja sitten että miten silloin toimitaan, mutta niinku mun mielestä on tärkeää puhua myös siitä, että miten me saadaan se, että se on helppo tie lähteä puuttumaan siihen.

1:28:17

Saara: Ei mulla muuta. Kiitos.

1:28:19

Santi: Kyllä ja niinku tässä sanottiin tavallaan niin niin kaikkiin epäilyksiin on on niinku mun lähtökohdasta puuttuttava ja mä mä keskustelen jokaisen kanssa jos mulle tulee niinku esimerkiksi tuetun asumisen työskentelyssä asiakkaasta epäily että hän on päihtyneenä, siinä on tapaamisella, niin mä kyllä kysyn siitä. Kysyn siitä ihan suoraan, koska tavallaan siinä tulee monia semmoisia turvallisuustekijöitä ja monta muutakin asiaa mitkä se vaikuttaa siihen työskentelyyn ja samalla samalla tavallaan on niinku ihan koulumaailmassa.

1:28:49

Santi: Siinä niinku opiskelussa ja niinku siinä vuorovaikutuksessa tavallaan mitä sitten on niinku opettajien ja opiskelijoiden kanssa niin kaikkiin tavallaan epäilyksiin voi olisi hyvä niinku puuttua jollain tavalla ja se puuttuminen voi nimenomaan olla ihan keskustelun tasollakin että.

1:29:08

Eve: Niin ja jotenkin itse ainakin ajattelee, että mistä sillä aikaisemminkin oli puhetta, että ehkä jotenkin niinku puheeksi otton vaikeus on totta kai niinku varmasti just se, että että että sitten siinä jotenkin sitä jännittää, että että kuinka paljon vaikka itse pitäisi tietää vaikka päihteistä tai muuta, mutta että kun siellä keskustelu voi nimenomaan lähteä jotenkin siitä, että mitä kuuluu ja.

1:29:36

Eve: Ja jotenkin vaikka sen oman huolen niinku esille tuomisesta, että sitten.

1:29:42

Eve: Vuorovaikutustilanteessa tietysti siinä on aina molemmilla niinku se sellainen vastuu, että sitten se ketä kenen kanssa siinä jutellaan ja kenestä vaikka se huoli on herännyt niin niin sitten se on tietysti ihmisen oma valinta mitä niihin kysymyksiin sitten tahtoo siinä hetkessä niinku vastata, mutta että että useasti ihmiset kuitenkin kuvaa että että sitten ne jää niinku ainakin johonkin mieleen, että vaikka sitten niitä asioita ei niinku siinä kohtaa vaikka omasta päihitteitten käytöstä vaikka siinä juttelis in jonkun turvallisen aikuisen kanssa.

1:30:14

Eve: Ja vaikka ne ei siinä kohtaa tulisikaan niinku esille ja se keskustelu olisi.

1:30:19

Eve: Sellaista hyvinkin yksisanaista tai näin niin sitten, että ne jää kuitenkin johonkin niinku silleen omiin ajatuksia pyörimään ja ehkä se kynnys sitten tavallaan vaikka tuoda itse niitä sitten jossain kohtaa myöhemmin vaikka esille tai.

1:30:35

Eve: Saatteko kiinni sitä, että tavallaan että jotenkin sen keskustelun aloittaminen.

1:30:40

Eve: Että jotenkin toivoisinkin että.

1:30:43

Eve: Että jotenkin niinku se sellainen, ehkä ihan kaikinensa kaikilla alueilla niin kouluissa kun.

1:30:50

Eve: Työntekijänä itse tai ihan vaikka vanhempana tai kaverina, että että jotenkin just se että ei siihen tarvitse olla mitään semmoista tietynlaista niinku tietopakettia olemassa vaan että että että nimenomaan jotenkin.

1:31:04

Eve: Että kun sen saa avattua niin sitten useasti ne lähtee kuitenkin siitä niinku.

1:31:09

Eve: Etenee jollakin aikataululla.

1:31:13

Santi: Ja tavallaan jokainen jokainen keskustelu päihteidenkäytöstä on kumminkin asetettu siemen siihen, että voi sitten mahdollisesti pyytää apua joskus, jos se alkaa itsestään tuntua ongelmalliselta.

1:31:26

Eve: Siellä taas jollakin käsi pystyisi mennä kenellä se on, mutta tota avatkaa vaan mikkiä.

1:31:32

Jussi: Terve Jussi täältäTredulta. Kommentoisin ehkä tuohon tuohon just sitä että se niinku koulukouluhenkilökunnan jotenkin kun se vastuu on siinä ottaa puheeksi niin tavallaan että se se ei tule ensimmäisellä kerralla se.

1:31:52

Jussi: Nuori sieltä puhumaan, että tavallaan siinä pitää olla myös hirveän pitkäjänteinen ja semmoinen, että jos se kysyt ekan kerran että mitä kuuluu, niin tavallaan huomioida se nuori myös joskus myöhemmin tavallaan, että se palaat asiaan, niin silloin se luottamus tulee pikkuhiljaa siitä ja jossain vaiheessa pääsee ehkä jutulle paremmin ja ne aukeaa silloin justiin tuosta Santin puheenvuorosta tuli se mieleen, että jos tavallaan tulee semmoista tai on semmoista hylätyssä tulemisen kokemusta.

1:32:22

Jussi: Siellä taustalla niin sitten se nuori alkaa huomaamaankin. Ehkä pikkuhiljaa että hei toi tyyppi kysyy multa jatkuu tai se tulee niinku jutulle ja se muistaa musta tai jotain muutakin ja se kiinnittää huomiota johonkin pikkujuttuihin siellä joka ei liity välttämättä edes siihen niinku huoleen siitä päihteidenkäytöstä vaan siitä että hei että onko sulla uusi huppari tai jotain tällaista että mitä menee muuten niin.

1:32:49

Jussi: Täytyy sieltä.

1:32:51

Eve ja Santi: Kyllä jep.

1:32:52

Eve: Ja tuo luottamuksen rakentamisen se oli. Onkin tietysti tärkeä nosto justiin näissä, että niinhän se useasti menee, että ei sillä ensimmäisellä kerralla.

1:33:03

Eve: Aika harvoin se varmasti vastarintaa. Aika kova puhutaan nuoresta tai aikuisesta, että jos se menee tavallaan sinne jonnekin ytimeen, että että että ollaan ehkä vähän asioiden äärellä, niin nimenomaan että se.

1:33:17

Eve: Pikkuhiljaa sitä suhdetta tavallaan rakennetaan, että että että aika harva varmaan ihan ensimmäisellä kerralla tykittääkään. Jotenkin toki on niitäkin tapauksia, että sitten jotenkin että huomaakin, että hei täähän onki turvallinen hetki, ehkä jotenkin oksentaa kaikki ulos nyttien ja tuo henkilö on tossa niinku minua varten, mutta että tärkeä nosto on se, että totta kai että tota että täytyy myös olla pitkäjänteinen.

1:33:45

Santi: Niin ja nimenomaan tavallaan sekin että että kun teen teen niinku työtä rikoksilla ja päihteillä oireilevien nuorten kanssa, niin niin mähän aloitan sen työskentelyn sen luottamuksen rakentamisen kautta, että se ensimmäinen kuukaudesta 3 kuukauteen keskittyy ihan kaikkeen muuhun kuin siihen sen ongelmalliseen käyttäytymiseen käyttäytymiseen niinku rikosten ja päihteiden kanssa aika useasti. Sitten se huomaa niinku tavallaan sen kehityksen siinä luottamuksessa, kun sitä keskustelua niistä aiheista ja asioista aletaan tuottaa niinku itsenäisesti, että mun ei tarvitse edes kysyä.

1:34:20

Santi: Välttämättä mitään.

1:34:22

Santi: Sitten se niinku rakentuu just nimenomaan se, että että toi kaveri pysyy tässä.

1:34:28

Santi: Menetelmällä tavallaan.

Santi: 1:34:31

Ja sitten tota täällä oli kysymystä siitä laitettu että että tunnistanko minä huumausaineen käyttäjän, joka kävelee vastaan tai kun mä juttelen sen kanssa ja että onko käyteele joitakin selkeitä piirteitä tai jotain mistä voisi tunnistaa. No kyllähän mä mähän voin sanoa että näin, että kyllähän mä nyt itseni tunnistan, kun se kun mä kävelen vastaan tai kun mä juttelen. Mutta siis nää on semmoisia opetettavia asioita, että että se niin kun ei.

1:35:01

Santi: Ei ole sidonnainen siihen omaan kokemukseen, että aika aika moni ammattilainenkin tunnistaa ihan samoja asioita, koska niissä on on niinku selkeitä piirteitä. Ne on ihan kemiallisia reaktioita tavallaan kehossa. Silmät on aika hyvät ja niinku kaikki tämmöinen lämmön erittäminen ja säätely että mitä ihmisellä tulee hihoja hihoja sitten tavallaan sitten kun sitä käyttöä on pitempään niin siinä tulee just nää ulkomuodonlliset vaikutukset. Miten ne sitten neste sitoutuu ja mihin paikkoihin kehossa.

1:35:31

Santi: Ja aika useasti joko laihtumista lihomista, että siis niitä on todella paljon niitä piirteitä, mistä sitä voi tunnistaa ja ne on aika aika niin kun tavallaan ainekohtaisia joko niinku huumausaine tai lääkeainekohtaisia ja mistä niitä sitten voi aika tarkkaankin määritellä, että OK toi kaveri on vetänyt vetänyt ja sitten niinku puhemielessä totta kai kun opetellaan tiettyjä asioita, siellä käytetään tiettyjä ilmaisumuotoja tietyistä aineista ja niinku se semmoinen tavallaan katukieli niinku sitä tunnistaa niistä esimerkiksi.

1:36:05

Santi: Muutamilla asiakastapaamisista mä oon ihan suoraan tiennyt, että mitä ne on vetänyt katsomalla tavallaan mitä siellä asunnossa on ja sitten mitä ne on keskenään jutellut siinä parvekkeella niin että mä oon ohimennen kuullut sen vaikka he on ajatellut että he niinku tavallaan.

1:36:21

Santi: Tavallaan tota puhuu siitä asiasta niinku multa salassa.

1:36:26

Santi: Mutta nää on ihan ihan jokaiselle opeteltavissa. Tavallaan, että tutustuttavissa ja opeteltavissa ne keinot niinku tunnistaa tiettyjen aineiden käyttöön ja.

1:36:36

Eve: Kyllä.

1:36:39

Eve: Mikä siellä oli vielä?

1:36:49

Eve: Niin täällä on tota, että että että olisi kiva kuulla kautta lukea myös jotain nykynuorten kommentteja, jos jollain on siellä omia opiskelijoita mukana.

1:36:59

Eve: Varmasti niinku näihin aiheisiin liittyen. Jotenkin itse mietin ja justiin miettimään että.

1:37:06

Eve: Olisikohan jotakin tota esimerkkiä.

1:37:09

Eve: Miten ihmiset nyt jotenkin?

1:37:14

Eve: Jos ajatellaan että se tää tää tota.

1:37:18

Eve: Liittyy niinku semmoiseen päihteiden käyttöön tai siihen ajatukseen.

1:37:24

Eve: Mitä nykynuoret nykyään siitä tota kelaa?

1:37:38

Santi: No mutta pidetäänkö me pieni tauko. Eve: voitaisiin me pitää että palataan hei tohon tota jos jos meillä tulee mieleen tässä joitakin esimerkkejä, mie jäin ehkä pohtiin sitä, mutta että.

1:37:48

Eve: Pidetäänkö? Hei semmoinen että tota no 4 minuuttia ehkä mutta pidetään semmoinen 5 minsan breikki niin sitten jatketaan tota.

1:37:58

Eve: Keskustelulla vähän ja sitten sen jälkeen mennään syömään niin jatkettaisi.

1:38:03

Eve: Kaksikymmentäyksi yli.

1:38:06

Eve: Jos tota se on OK niin sellainen ihan viennin hengähdys breikki.

1:38:29

Eve: Jos opiskelijoilla on omia kokemuksia.

1:38:32

Eve: Niin sinne chattiin vaan.

1:38:35

Eve: Kokemuksia, ajatuksia, havaintoja niin tota saadaan niistäkin keskustelua.

1:38:45

Eve: Katsotaanpas että tota.

1:38:47

Eve: Jes tuo vaihtuu.

1:38:57

Eve: Tällaisia tota voidaan varmaan nimittäin aloitella kello onkin meidän kello ainakin 10. 2 2 mutta tota.

1:39:06

Eve: Olisi tosi kiva, jos saataisi tästä.

1:39:09

Eve: Keskustelua ja voi laittaa sen chatiin. Jos ei halua olla äänessä niin tota.

1:39:14

Eve: Mutta että tällaisia.

1:39:17

Eve: Että tota minkälaisia ajatuksia tämmöisistä kysymyksistä teille herää. Täällä oli just esimerkiksi mitä aamullakin puhuttiin siitä, että että mitä ylipäänsä päihde on ja.

1:39:29

Eve: Ja ja minkälainen mitä ajatellaan päihteiden käytöstä, mikä on hyväksyttävää ja mikä ei ja.

1:39:36

Eve: Ja ja.

1:39:38

Eve: Voidaan käydä näitä ehkä vähän vaikka silleen kysymys kerralla ei tarvitse mennä mitenkään järjestyksessä, että että jos sieltä heti joku kysymys nousee omista ajatuksista jotenkin semmoiseksi mihin tahtoo ottaa heti kantaa, niin tota niin niin niin niin.

1:39:55

Eve: Voidaan tota siihen heti mennä, mutta että tää nyt voi ainakin olla tässä niinku että saatte katsottua kysymykset läpi ja tota sieltä. Rohkeasti vaan.

1:40:06

Eve: Kättä ylös tai chatiin.

1:40:09

Eve: Ajatuksia, kommentteja.

1:40:17

Eve: Mitä niistä herää?

1:40:33

Eve: Toi on hyvä toi että että mitä tuli tohon chatiin että kohtuukäyttö pysyy täysin omassa hallinnassa ja on milloin tahansa lopetettavissa. Siitä ei aiheudu minkäänlaista haittaa itselle tai muille.

1:40:52

Eve: Aika tommoinen.

1:40:54

Eve: Täydentävä kommentti.

1:40:57

Eve: Sitten siellä on jonkun käsi pystyssä.

1:41:02

Pirjo Haula: Varmaankin minun elikkä haluan Haulan Pirjo Valkeakoski ammattiopistosta oon apulaisrehtori ja kaapissa niin on sitä sun tätä takavarikoitua tavaraa, mutta tuosta puheeksi otosta niin kyllä kun kuuntelin teitä tuossa nyt tän tän aamupäivän niin kyllä se luottamuksen rakentaminen on varmaan se avain kaikkeen, koska noi nuoret tietää kaikesta kaiken ja ne on viisaampia kuin me. Ja me ollaan tosiaan naiivia.

1:41:31

Pirjo: Aikuisia mutta että tota että jos saisi sen luottamuksen ja siitä he ehkä tulisi kertomaan näistä ja ja sitten tuosta jossakin dialla oli se.

1:41:42

Pirjo: Että ei ole reilun kaupan meininkiä sitten noissa päihteiden myynnissä, niin se näkyy siis oppilaitoksessa tai ainakin meillä näkyy juuri niin, että ihan vappen käyttöä myöten niin viime syksystä lähtien niin kantelua ei ole. Siis ketään ei käytetä ja ketään ei tunneta eikä ketään tiedetä, että että nuoret pelkää sitten jo hiukan sitä, että että heille kostetaan, jos he kertoo nähneensä jotakin ja myös vanhemmilta tulee sitten jos jos joku rohkaistuu, kertoo meille.

1:42:13

Pirjo: Ja ruvetaan sitä selvittämään ja nuori on sitten jo kotona kertonut, että on kertonut koulullakin, niin vanhemmat saattaa soittaa ja sanoo että ei saa tulla se oma lapsi missään yhteydessä esiin, ettei sitten tapahdu mitään, että pienillä paikkakunnilla varsinkin niin täällä on melkoinen verkosto, josta ei puhuta yhtään mitään ja ja se asiaan tarttuminen on tosi hankalaa tänä päivänä, että koska kukaan ei ole nähnyt eikä kuullut mitään, että meidän täytyy tosiaan ihan päästä itse näkemään kameroista taikka olla siinä paikalla että.

1:42:47

Pirjo: Että asia lähtee selviämään, että sillä lailla haastavaa että just toi luottamuksen rakentaminen on mun mielestä niinku tärkeätä, koska sitten ehkä voidaan joihinkin puuttua.

1:42:59

Pirjo: Päihde valistuksesta meille on poliisi sanonut, että.

1:43:03

Pirjo: Että viitos luokkalaisia alakoulussa kannattaa enää valistaa, että noi nuoret tietää nykyisin kaikki asiat. Heistä

1:43:13

Pirjo: Mutta on ehkä himpun verran kuolemattomia ja tullut kun meistä, koska uskaltavat tosiaan ottaa yksi sun toista.

1:43:19

Santi: Kiitos kiitos kiitos ja sehän on on tavallaan just niinku se kulttuuri mitä tuolta on niinku tulossa ja.

1:43:26

Santi: Mitä omaksutaan lujaa, lujaa, vauhtia tuossa tavallaan tuota päihde päihdevalistusta silleen, niin itse myös välillä tehneenä ja silleen kouluissa puhuneensa, niin kyllähän se tota.

1:43:39

Santi: Aika useasti on nähtävissä jo, että että millä tasolla siellä on omaksuttu sitä kulttuuria, että sitten kun tämmöinen tavallaan linna hörhö nisti tulee, tulee puhumaan varoittavasti elämäntarinasta, niin se useasti kuulostaa. Kuulostaa joillekin hauskalta ja toiset ei sitä oikeastaan edes huomioida ja tänne on on toi.

1:43:58

Santi: Kommentti laitettu tuonne että olet vasikka jos jotain kerrot ja se kyllä näkyy kohtelussa jatkossa niin se on mun mielestä todella todella niinku huolestuttava. Koska siis sehän on linna-asenne niin se on vankilan asenne toi että on vasikka se niinku.

1:44:16

Santi: Niin.

1:44:20

Santi: Siellä on jollain mikki auki.

1:44:29

Eve: Olikohan siellä jollakin ihan tarkoituksellisesti mikki auki? Se kuului ainakin tänne päin vähän huonosti pätki.

1:44:39

Eve: Tai ehkä se oli vahinko. Santi: Mutta niin jatkaakseni se niin tästä tavallaan vahinko asenteesta, niin itse kun oon oon elämässä ne asenteet hyvin vahvasti omaksunut ja sitten on niistä asenteista niinku hieno sana on niin resistenssiä läpikäynyt eli irrottautunut niin mulle se asia selkeni, sillä kun yks yks toinen pidemmälle toipunut kaveri sanoi siitä, että että jos sä tiedät.

1:45:06

Santi: Että joku käyttää.

1:45:08

Santi: Ja silloin mahdollisuus saada toinen siihen mukaan ja jos se toinen tavallaan joka ei itse ole sitä niin sanotusti aiheuttanut, vaikka sen valinnan on tehnytkin niin kuolee, niin pystytkö sä nukkumaan myös jos olisit voinut tehdä sille jotain.

1:45:24

Santi: Että tavallaan niinku vasikoimista ei, ei ole kuin vankilassa ja niinku rikollisessa maailmassa, että niinku tälleen tavallisessa yhteiskunnassa tavallisessa elämässä ei ole kuin huolenpitoa ja vastuunkantoa.

1:45:37

Santi: Ne on ihan pikkaisen eri asioita kuin sitten esimerkiksi vasikoiminen. Jos ottaa vastuun jonkun toisen hyvinvoinnista, niin se on hyvä asia.

1:45:46

Eve: Kyllä.

1:45:48

Eve: Sitten tossa on tota kommenttina puheeksi otto saattaa olla vaikeaa, jos epäily onkin väärä ja henkilö loukkaantuu kautta suuttuu kun käyttää on epäilty.

1:45:58

Eve: Toikin on mun mielestä aika hyvä nosto mistä mekin täällä kyllä ihan niinku vaikka täällä meidän kuntoutuksessakin aika lailla. Jos ei päivittäin niin viikoittain.

1:46:12

Eve: Jossain määrin puhutaan siitä, että.

1:46:16

Eve: Että tota työporukalla, että että jos on itsellään tullut jostakin asiakkaasta justinsa sellainen tunne tai olo että kaikki ei ole OK että tota.

1:46:29

Eve: Että miten sitä tuodaan esiin tai justiin että että tavallaan.

1:46:36

Eve: Ajatuksena se että että jos se onkin väärä tai ihminen loukkaantuu tai suuttuu, mutta että että itse ainakin oman kokemuksen myötä silti se puheeksiotto on niinku aina paikallaan, vaikka siinä olisikin sitten tietyllä tavalla. Ehkä se pelko.

1:46:50

Eve: Että.

1:46:52

Eve: Joko, että se on väärä tai että se ihminen loukkaantuu, koska tota sitten kuitenkin se herättää aina sitä keskustelua ja sitten tää aina me ihmisinä voidaan myös että niin työntekijät kun asiakkaatkin että tota aina voi pahoitella että että.

1:47:09

Eve: Että tai voi voi sanoa että se että se oli minun tulkinta ja minä tulkitsin sen näin ja tahtoisin keskustella siitä sinun kanssa, että mitä mieltä sie olet, minkälaisia ajatuksia sinulla siitä tilanteesta herää jos on vaikka justiin joku päihteiden käytön epäily tai muuta että että tota ja aina voi pyytää totta kai sitä omaa ensimmäistä tulkintaansa myös tavallaan väärin, mutta että sitten siinä kuitenkin päästään ainakin siihen aiheeseen ja useasti siellä kuitenkin aina jotakin.

1:47:40

Eve: Taustalla sitten jos ei saa päihteiden käyttöön, niin sitten jotakin muuta mielen päällä mikä ihmistä painaa. Mikä sitten jossain määrin näkyy siinä omassa toiminnassa?

1:47:50

Eve: Täällä meillä.

1:47:52

Eve: Näin ainakin itse niinku täällä tuli jotenkin tästä mieleen, koska tää on.

1:47:56

Eve: Tää on ollut asia. Mikä tota.

1:47:59

Eve: Täälläkin kuitenkin nimenomaan melkein päivittäin jossain määrin puhuttaa, mutta kannustan siihen, että silti on hyvä.

1:48:09

Eve: Ottaa asioita puheeksi, että sitten kuitenkin nimenomaan ehkä jotenkin sitten tuoda sitä ammattilaisena tai aikuisena tai vanhempana tai kaverina esille nimenomaan siitä omasta, että että että minulla on tällainen tulkinta, että onko tää väärä vai oikea? Että että voidaanko jutella tästä? Ehkä näin itse niinku sitä.

1:48:30

Eve: Omana tällaisena jotenkin lähtisin niinku lähestymään.

1:48:36

Eve: Oliko täällä jotenkin vanhempiakin sen jälkeen eteenpäin?

1:48:41

Eve: Sitten täällä on vielä tällainen, että että meillä kävi niin, että yksi ryhmän reunalla oleva tyttö jostain syystä uskoutui minulle opettajan luokasta poistumisen aikaisesta vapettamisesta. Seuraus oli, että hän ei voinut enää jatkaa tuossa ryhmässä.

1:49:02

Eve: Ymmärrätkö niin tän oikein, että niin että että niin että siitä on tullut seuraus, että kun hän on poistunut aikaisemmin luokasta?

1:49:09

Eve: Niin sitten justiin, että sitten tavallaan niinku siinä on tullut se että.

1:49:14

Santi: Että tota tää opettaja on ollut pois paikalta ja siinä vaiheessa joku toinen oppilas on vapettanut ja yksi oppilas on kertonut niin.

1:49:24

Santi: Kertoja on joutunut vaihtamaan ryhmää.

1:49:30

Eve: Niin onhan ne monenlaisia. Tietysti sitten ne mitä mitä tota siitä ehkä nuorison puolella.

1:49:40

Eve: Onko se vielä?

1:49:50

Eve: Niin sitten täällä on justiin että että voisikohan opiskelua kehittää jotenkin, että sitä kestäisi selvin päin? Tuntuu, että vähintään energijuomaa pitää vetää päivittäin jos ei vahvempia.

1:50:03

Eve: Niin itsekin tässä koulua juuri käyneenä niin sitten totta kai kaikenlainen opiskelu on nuorisolle ja tai kaikenlainen opiskelu kaikille.

1:50:14

Eve: Tuntuu että tota että että on totta kai niinku että että opiskelijat ja siitä paljon opiskelijoiden mielenterveydestä ja jaksamisesta puhutaan kanssa uutisoinnissa nykyään hyvinkin paljon.

1:50:27

Eve: Mutta tota.

1:50:30

Eve: Tietysti ne on varmaankin niinku hyvinkin tommoisia niin koulu kuin.

1:50:35

Eve: Ammattikohtaisia ne ne tätä että kuinka paljon tavallaan jotenkin sitä opiskelua niinku että että minkälaisia keinoja siihen sitten.

1:50:46

Eve: Yksittäisille opiskelijoille jotenkin saadaan niinku räätälöityä, niin se on varmaankin hyvin koulukohtaistakin myös.

1:50:55

Eve: Että tota mutta onhan se paineistus.

1:50:59

Eve: Kovaa tietysti myös siltä puolelta.

1:51:03

Eve: Siihen minä en ehkä osaa nimenomaan sanoa, että että että miten mitkä ne on niinku sitten tietysti.

1:51:09

Eve: Itse vaikka justiin ammattikorkeakoulun käyneenä, niin sitten jotenkin ajattelen, että ammattikorkeakoulupuolella niin siellä on hyvinkin paljon. No koulukohtaisesti kyllä, mutta että että hyvinkin paljon sellaista joustavuutta suorittaa niitä opintopisteitä erilaisilla kursseilla, että että tuntuu ainakin itsestään, että koulut kyllä paljon näkee niinku vaivaa varsinkin jotenkin koronan jälkeen niin sitten että on näitä etämahdollisuuksia. Ei ole aina välttämättä pakko mennä paikan päälle tiettyjä kursseja.

1:51:41

Eve: Pystyy suorittamaan niin ja.

1:51:43

Eve: Ja erilaisia niinku.

1:51:45

Eve: Tavallaan mahdollisuuksia suorittaa tehtäviäkin.

1:51:50

Eve: Mutta tota toki on hyvinkin koulukohtaista varmasti ne että varmaan joku opettaja ehkä osaisi sanoa siihen jotakin jotakin semmoista.

1:51:59

Eve: Painavampaa.

1:52:04

Eve: Ja sitten on että 3 tunnin yöunia ei voi korvata opiskelutapojen kehittämällä. Pitkässä juoksussa valitettavasti.

1:52:12

Eve: Ja että opettaja poistunut luokasta vape huuleen kerrot opettajalle olet vasikka. Joo joo, se oli tarkennusta siihen.

1:52:22

Eve: Sitten Santi.

1:52:25

Santi: Mitä on nuorilla kohtuukäyttöä alkoholin ja huumeiden kohdalla vai onko nolla toleranssi ainut oikea vaihtoehto? No tää on vähän vaikea aihe, tavallaan mitään. Yksi semmoista tiettyä linjaa siihen vetää, mutta.

1:52:37

Santi: Ihan biologisestikin ihmisen tota päätöksentekokeskus kehittyy kolmentoista– viidentoista ikävuoden aikana ja sitten niinku omallakin kohdalla. Se on alkanut just tavallaan se niinku raskaskin päihteiden käyttö siinä elikkä mun tavallaan niinku se mielihyvakeskus on ollut hyvinkin aktiivinen siinä iässä, mutta sitten se päätöksentekokeskus ei ole ollut millään tavalla aktiivinen, jonka on tavallaan pitänyt siihen kehittyä. Elikkä sehän on suora seuraus.

1:53:05

Santi: Tai niinku suhde siihen, että että tavallaan mun päätöksenteko pitkälle aikuisikäänkin on perustunut nopeaan mielihyvään, eikä siinä ole ollut minkään näköistä johdonmukaisuutta tai sellaista niinku järjen käyttöä eikä pitkäjänteisyyttä.

1:53:19

Santi: Että tavallaanhan se niinku nollatoleranssi ihan nyt on paras kasvavalle ja kehittyvälle nuorelle, mutta sitten jos päihteiden käyttöä on niin sen pitäisi olla sellaista, että se ei ole jatkuvaa eikä edes säännöllistä. Sehän niinku tavallaan tukee parhaiten sitä ihmisen kehitystä.

1:53:38

Santi: Mutta toki tällainen riippuvuus sairauteen sairastuminen voi tapahtua vasta aikuisiällä alkaneistakin päihteiden käytöstä, että se ei niinku sitä.

1:53:46

Santi: Sitä niinku poissulje, mutta ehkä semmoinen niinku kohtuukäyttö. Tavallaan nuorella puhutaan paljon siitä kokeilu niinku kokeiluvaiheesta, että jos se nyt mahdollisesti käyttää, sanotaan.

1:54:01

Santi: Kahesta kahteenkymmeneen kertaan vuoden aikana niin mä ehkä pitäisin sitä nuorella ihmisellä kohtuukäyttönä.

1:54:08

Santi: Koska tavallaanhan se on myös aikuisella ihmisellä samoissa tavallaan raameissa sitten että.

1:54:14

Eve: Kyllä ja sitten jotenkin itse ehkä miettii, että tuohon kohtuukäyttöön varmasti myös menee tietynlaiset näätällaiset raamit mitä mitä on luotu, että tällaisia määrällisiä.

1:54:26

Eve: Niinku että.

1:54:27

eve: Että justiin täällä, että että jos on vaikka mitä siellä mainitaan että että kuinka monta kertaa vaikka vuodessa ja nuorella että että se menee ehkä siihen kohtuukäytön rajaa.

1:54:37

Eve: Tai sellaiseen niinku että mitä voisi ajatella, että kun se ei hankaloita mitään, ehkä sellaista muuta niin muuta elämää tai se ei tuo siihen sellaisia niinku muita hankaluuksia, niin silloinhan se pysyy myös siinä kohtuukäytön rajoissa. Mutta, että just sitten taas että että jos se jokainen kokeilukerta on esimerkiksi tosi jotenkin rajua.

1:54:56

Eve: Tai, että siinä aina sattuu niinku.

1:55:00

Eve: Että tavallaan jotenkin itse mieltää sen myös silleen, että että määrällisesti siihen on varmasti tosi vaikea nimenomaan jotenkin laittaa tai tiettyä määritelmää, että ehkä myös se, että että kuinka paljon käyttää kerralla ja

ja mitä siitä tavallaan aina seuraa, niin sekin on niinku aika hyvä mittari siihen sellaisen niinku määrittämiseen niin se että.

1:55:23

Eve: Että tota vaikka ne olisi kertaluontoisia, mutta että jos ne tavallaan aina vähän läikähtää yli jossain kohtaa, niin silloin.

1:55:30

Eve: Myös sitä kannattaa miettiä, että onko se siellä kohtuukäyttöä tai mitä siinä nimenomaan haetaan sillä.

1:55:39

Eve: Sitten siellä on kommentti, että kohtuukäyttöä huumeiden osalta tuskin voisi suositella kyllä missään.

1:55:46

Santi: En suosittelen edes laillisten päihteiden käyttöä kellekään, en kohtuukäytössäkään.

1:55:54

Santi: Mutta se taas se taas johtuu siitä, että miten ongelmallista se mulle on ja miten tavallaan tavallaan semmoinen vahva nollatoleranssi mun on pidettävä, jos mä haluan pysyä hengissä niin.

1:56:05

Santi: Kyllä se näkökulma asiaan on. On todella.

1:56:09

Santi: Eriäinen.

1:56:16

Eve: Sitten sieltä tuli, että on puhuttu kemiallisista aineista, mutta voisiko päihteeksi laskea myös muita riippuvuutta aiheuttavia ilmiöitä, kuten rahapelaamisen tai tiktok videot ynnä muut? Joo, some on nykypäivänä varmasti semmoinen, semmoinen mikä koukuttaa kyllä. Santi: Ja sitten on se kyse ihan mistä tahansa riippuvuudesta tai häiriöstä, niin mekanismi on ihan täysin sama kuin esimerkiksi niin kun alkoholiriippuvuus tai huumeriippuvuus, peliriippuvuus siinä tapahtuu samat asiat.

1:56:47

Santi: Silloin.

1:56:50

Santi: Eli ehkä kemiallisesti, mutta sillä haetaan samaa tavallaan niinku tarvetta ja täytetään samoja asioita. Eve: Ehkä minä laitan. Hei tähän nytten sen tän.

1:57:01

Eve: Tää on tota justiin siitä valinnan teoriasta mitä mitä tota Santi mainitsikin että että että jos.

1:57:08

Eve: Tota tää herättää kiinnostusta niin siihen kannattaa tutustua enemmän, mutta kun mainitsit justinsa mainitsit. Perustarpeet että että tää on hyvä myöskin. Ehkä tässä kohtaa laittaa tähän, koska sitten ruokailun jälkeen myös palataan tähän samaan diaan uudelleen, mutta että.

1:57:26

Eve: Että hyvin paljon mikä tahansa riippuvuus tietyllä tavalla. Ihme siellä on niin kyllähän se aika paljolti lähtee jonkun tarpeen täyttämisestä.

1:57:35

Eve: Niin tässä on määritelty näitä ihmisen perustarpeita mitä voi lukea ja sitten ajatuksia ilman muuta laittakaa tai nostakaa kättä jos ihan jo pelkästään tästä diasta nousee jotakin.

1:57:49

Eve: Mitäköhän mie jäi vielä miettimään. Tuolla tuolla oli joku juttu justiin että.

1:58:07

Eve: Ainakin yksi tonne ylöspäin vielä tuo.

1:58:26

Eve: Mie en näe niitä meidän kyssäreitä. Minun pitää laittaa ne tuolta vielä, että oliko siellä joku semmoinen mikä oli ajatuksena.

1:58:40

Eve: Noista kysymyksistä äsken mitkä oli tuossa esillä. Justiin voin kohta kanssa laittaa ne uudelleen vielä siihen.

1:58:48

eve: Mutta tota.

1:58:49

Eve: Mutta on kyllä kiva, että te olette tuonut. Tiedättekö ajatuksia ja sille justiin olisi kyssäreissä oli just se, että mikä on vaikea puheeksi jo tuossa ja tota.

1:58:59

Eve: Mutta sitten täällä on sellaisia kysymyksiä, että miksi on tärkeää ottaa puheeksi, mikä olisi toimiva tapa puheeksiottoa, niin ehkä jotenkin niistäkin olisi kiva kuulla niinku että minkälaisia ajatuksia ne teillä ylipäättäänsä herättää? Että tota että koska siitä vaikeudesta, vaikeudesta tota ollaan puhuttu, mutta että mitkä olisi ehkä sellaisia se justiin, jos siellä on opiskelijoita? Kenellä on jotakin kokemusta tai ajatusta siitä miten toivoisi vaikka että, että jos se olisi tällaisia haasteita elämässä, että miten niitä toivoisi ehkä jotenkin.

1:59:30

Eve: Puututtavan.

1:59:32

Eve: Niin laittakaa niitä ylös sinne.

1:59:37

Eve: Vaikka chattiinkin.

1:59:49

Eve: Tuleeko Santille mitään mitään mieleen tota?

1:59:53

Eve: No siitäkin me ollaan puhuttu kyllä, että miksi on tärkeää ottaa puheeksi ja ehkä jotenkin siitäkin, että.

1:59:59

Eve: Että tota.

2:00:02

Eve: Että kuin siitä ei ehkä kannata tehdä sellaista niinku.

2:00:07

Eve: Mitenkään ydinfysiikkaa vaan ihan lähestyä asioita hyvinkin silleen, mutta että että mitkä olisi esimerkiksi sellaisia toimivia tapoja muuta kuin ylipäätänsä se että lähtee, kysyy, että mitä kuuluu ja mikä meininki ja.

2:00:21

Santi: No sehän on. Se on sitä kohtaamista nimenomaan kaikki tavallaan mitä ihmisen kanssa tehdään. Ne perustuu siihen, että miten sä.

2:00:29

Santi: Miten sä kohtaat sen ihmisen ja ihminen on helpoin kohdata ihmisenä ja sitä kautta. Tavallaan se luottamus rakentuu nopeammin ja sitten päästään ehkä myös niinku puhumaan niistä asioista minkä kanssa on haasteita ja mitkä tavallaan koetaan vaikeina.

2:00:46

Santi: Vaikeina muutenkin, että se on. Se on niinku ehkä se semmoinen lähestymistapa mitä.

2:00:51

Santi: Itse näkisin parhaaksi mahdolliseksi.

2:00:54

Eve: Sitten on myös. Nyt tuli mieleen itsellään justiin, että kun tota Santikin jossain kohtaa mainitsi justiin, joku kysyi siellä että että miten tunnistaa päihteiden käyttöä esimerkiksi justiin, jos joku kävelee kadulla vastaan tai näin pois päin, mutta että että ylipäätään se niinku ammattilaisena itsekin miettii että sitten sekin myös lisää useasti sitä kynnystä ja teki.

2:01:17

Eve: Asiakkaalla tai nuorella tai läheisellä että että jos ei ymmärrä. Tavallaan että että esimerkiksi en minäkään tiedä katukielestä aineiden nimiä, kaikkea tai tai jos vaikka meilläkin porukassa täällä yhteisö puhuu jostakin, niin sitten itse ainakin ammattilaisena tosi useasti sanoi että.

2:01:36

Eve: Että yksi tavallaan vähän ehkä myöntää niinku sen, että en tiedä yhtään mistä nyt puhutte että tahdotteko kertoa tai mitä toi mitä toi sana tarkoittaa tai että jotenkin senkin niinku että ehkä sitäkään ei kannata niinku jännittää useasti. Tai jotenkin itsekin muistaa, että silloin kun alalle tullut niin sitten jotenkin sitä miettii, että no minun pitäisi tietää tavallaan kaikki ammattilaisena kun kaikki katukielet ja kaikkien aineiden kaikki lyhenteet ja mitä ne tekee ja.

2:02:06

Eve: Miten ne vaikuttaa ihmiseen ja muuta, mutta että useasti myös sellaisestakin niinku että sitten kun sanoo että en tiedä, että siellä selkeästi tiedät tästä asiasta enemmän, että kerro minulle että että senkin jotenkin ääneen sanoittaminen on kyllä tärkeitä, jos miettii just vaikka opettajia tai ihan ketä tahansa.

2:02:25

Eve: Ylipäätään se.

2:02:27

Eve: Siinä puheeksi otossa, että että sekin ehkä lisää tai vähentää sitä jännitystä, ottaa niitä asioita puheeksi kun myöntää että että hei, että mä en tiedä että ja saa sen keskustelun niinku tavallaan auki esimerkiksi siinä kohtaa, että ei tarvitse tietää kaikkea vaikka tota.

2:02:46

Eve: Vaikka tahtoisin ottaa puheeksi asioita.

2:02:58

Eve: Sitten täällä oli justiin tää tästä keissistä opettaja poistunut luokasta ja vapee, että eikö opettaja haistanut mitään kun palasi takaisin. Meillä ei niinkään tuo vape ole nuorella käytössä, mutta nuuskaakin sitä enemmän.

2:03:17

Eve: Ja sitten täällä on myös hyvä nosto, että monesti kuulee jälkikäteen kuinka joku opettaja on jäänyt nuoren mieleen ja auttanut, kun kukaan muu kotonakaan ei. Sehän on ihan parasta ja tärkein syy kohdata ja ottaa puheeksi kyllä.

2:03:36

Eve: Että nimenomaan jotenkin kohtaamisen kohtaamisen ja läsnäolon on kiinnostunut toisen asioista. Että tota.

2:03:47

Santi: Mistä ollaan moneenkin kertaan jo puhuttu ja sitten tavallaan kun se niinku katukielikin siellä käytettävä, niin sehän muuttuu vuodesta toiseen tulee.

2:03:59

Santi: Uusia sanoja mitkä tarkoittaa samoja asioita, mitä ne edelliset tarkoittaa, niin tavallaan se se semmoinen niinku itsensä ajantasalla pitäminen niissä nimenomaan se keskustelun kautta, koska nää nuorethan tavallaan jotka sitten on on ongelmallisesti tai vähemmän ongelmallisesti niitä päihteitä käyttämässä, niin on on sen asian asiantuntijoita ja heillähän tavallaan niinku se tieto siitä on, mutta sitten sitten tavallaan just niinku se asenne esimerkiksi siitä siitä vasikoimisesta ja niin se toki tuo siihen se vaikeuden sitten herättää se luottamus niin, että se keskustelu hirveän avointa olisi siitä ja.

2:04:33

Santi: Että saataisiin niinku tavallaan.

2:04:36

Santi: Sitä tietoa sitten millä pystyttäisiin tunnistamaan niitä asioita helpommin.

2:04:52

Eve: Siellä on jollain käsi ylhäällä.

2:04:56

Pirjo: No Hauvan Pirjo täällä taas. Mä tuosta nuorten kohtaamisesta erityisesti, niin siinä täytyy niinku vaikka itse olen ajatellut, että aikuisena täytyy kestää provosoitumatta, kun menee just vaikka nyt sen vape-epäily mistä tässä keskustellaan, niin sen vape-epäilyn takia jotain porukkaa puhuttaa, koska sieltähän ei voi lähteä sillä tavalla, että on raivon vallassa tai alkaa niinku sanktioiden kanssa tykittää vaan just sitä keskustelua, että nuorten ja usein siinä joutuu tekemään itsensä niinku naurunalaiseksi.

2:05:27

Pirjo: Koska porukassahan he haluavat selviytyä voittajana siitä keskustelusta ja vähän niinku nolatakin, että montakin kertaa oon. Eilen viimeksi oli tilanne että.

2:05:39

Pirjo: Tuli tietoon, että pojat olisi vapettanu yhdessä nurkassa ja sitten kun mulla oli asiaa muutenkin sinne suunnalle, niin mä menin kysymään sitten että hei olitteko te niitä jotka tässä kuulemma vapetti? No eihän ne tietystikään ole koskaan ole.

2:05:51

Pirjo: Mutta sitten mä sanoin, että mä oon niin ihmeissäni, että kun te kaikki näytätte ihan aikuisilta ja tämmöisestä asioista pitää sanoa satoja kertaa kun lapsille, niin sitten yksi niistä pojista lohkaisi mulle, että niin säkin näytät aikuiselta. Mä todella näytän ja olenkin. Mä oon jo mummokin, mutta että täytyy niinku kestää sitä keskustelua, mikä sieltä tulee että sitä luottamusta vähän sitten ehkä kasvaa niillä, joilla on sitten oikeasti niitä ongelmia, että yksitellen hän kaikki meidänkin ammatillisen oppilaitoksen nuoret on ihan tosi ihania ja.

2:06:23

Pirjo: Fiksuja ja pystyy keskustelemaan monestakin asiasta, mutta sitten kun ne on siellä porukassa niin se täytyy sitten vaan kestää provosoitumatta ja ottaa vähän kolhua itseensäkin, että saa pidettyä sen keskusteluyhteyden.

2:06:39

Santi: Näinhän se menee ja tavallaan sitten se tehtävä siinä rajaajana rajaajana ja sen niinku haastamisen tavallaan vastaanottajana, niin on kanssa aika tärkeä, että se ei ei pidä ensimmäisestä.

2:06:51

Santi: Niinku heilautuksella lähtee sitten siihen suuntaan mitä ne ehkä haetaankin. Tavallaan että saataisiin sellaista reaktiota aikaiseksi.

2:07:00

Eve: Niin ja jotenkin itsekin ajattelen, että niin nuorten kuin aikuisten kohdalla, niin kyllähän se menee aika paljolti sellaiseen niinku kasvatusmetodeihin, että että oon tässä sinua varten ja kestan sen, että että että sitähan siinä tavallaan haetaan, että että joku kestää ne reaktiot ja ja saa olla.

2:07:19

Eve: Saa reagoida ja saa tuntea ja vaikka se olisi sitten minkälaista se semmoinen vastaanottaminen, että useasti se sen jälkeen lähteekin niinku.

2:07:29

Eve: Just vaikka näitten, että jos saa vähän jotenkin kun menet sanoo jostakin asiasta. Uskon että että että koulumaailmassa se on ihan varmasti justiin tällaista, että sitten porukassa se jotenkin se rooli on niin toisenlainen ja siinä täytyy olla tietyllä tavalla esillä. Mutta että että just se, että sitten.

2:07:48

Eve: Että kun sen aikuisena.

2:07:51

Eve: Aikuisena kestää niin sitten useasti huomaakin, että että hei että tuollehan ehkä pystyykin sanoo monta muutakin asiaa ääneen mitä tota oman pään sisällä liikkuu että.

2:08:04

Eve: Sitten siellä on antille kysymys vielä. Santi: Joo täällä kysytään että kun usein puhutaan, että vaikka itse olisi pääsemässä eroon päihteistä yhteys entisiin kavereihin vetää helposti takaisin huonoille teille mitä itse tästä ajattelet ja miten sinun kohdallasi tämä tilanne meni. No tavallaan se on se on sama mitä mä siitä ajattelen kun miten se mun kohdalla on mennyt ja se on on hyvin yksilöllistä, mutta hyvin myös paikkaansa pitävää, että mä näen itse asian tälleen, että ensimmäisestä vuodesta mahdollisesti 5 vuoteen.

2:08:36

Santi: Sitä muutosta tehdessä ja selvinpään ollessa ja uutta elämää opetellessa, niin leikkipaikat ja leikkikaverit pitää muuttaa, että jos sä oot niiden samojen ihmisten kanssa samoissa paikoissa tavallaan tekemisissä.

2:08:51

Santi: Jatkuvasti säännöllisesti niin sun on vaikea muuttaa mitään, että sitten sieltä palaa ne vanhat käytösmallit ja toimintatavat, koska se on se helppo tie. Se muutos se tuntuu vaikealta ja se on on vaikeata. Se ei ole millään tavalla helppo asia, niin totta kai han se on helpompi sitten tehdä niitä asioita mitkä tuntuu. Tuntuu mukavammilta ja on tavallaan niitä turvallisia.

2:09:13

Santi: Ja sitten tota mun kohdalla. Se on mennyt niin, että mä en ole ensimmäiseen vuoteen 2 vuoteen ollut tavallaan niinku säännöllisesti tekemisissä. Niiden mun vanhojen tuttujen kanssa, mutta se että mitä mitä

työtähän on halunnut tehdä ja mitä teen tänä päivänä, niin mun on tarvinnut tarvinnut opetella sen ero siihen, että mihin Santi päättyy ja mistä muut alkaa, että mullahan on asiakkaina myös.

2:09:37

Santi: Täällä niin mun vanhoja tuttuja ja tulee olemaan ja mä näen niitä tuossa kylillä ja mä oon. Oon täältä paikkakunnalta syntyjään ja oon täällä asunnottomana pyörinyt ja vaimovaiheen tavallaan siitä käyttämisestä niinkin ollut niin.

2:09:51

Santi: Niin niin siinä on saanut kohdata tavallaan niitä semmoisia pelkoja mitä mullakin on liittynyt siihen, että jos mä näen jonkun vanhan tutun ja tai että mä jonkun vanhan asunnon missä mä oon ollut ja mitä siellä on tapahtunut, niin kaikki ne tavallaan on ollut mun kohdalla vahvistavia tekijöitä, koska mulla on on löytynyt ne keinot niinku siihen käsitellä sitä ja.

2:10:10

Santi: Ja muuttaa niitä tavallaan asenteita ja sitä suhtautumista mitä mulla on niinku niitä ihmisiä kohtaan ja että mistä niiden valinnat johtuu ja mitä ne on niinku mulle tehnyt ja.

2:10:19

Santi: Tehnyt ja mitä mä oon mahdollisesti tehnyt heille että että mä oon niinku saanut tavallaan päästää irti irti niistä asioista. Ja mun mielestä tänä päivänä on useamman vuodenkin tässä jo ollut niin ilo nähdä myös vanhoja tuttuja, vaikka heillä huonommin menisikin kun he on kumminkin elossa vielä, niin silloin se mahdollisuus siihen muutokseen on olemassa ja mä oon itse tärkeässä asemassa siinä, että että mä myös morjestan heille ja käyn heille juttelemassa, koska ne näkee sitten että se että se on se mahdollista ollut mun kohdalla niin se voi joskus tarttua sitten että se olisi mahdollista.

2:10:50

Santi: Pitääkin kohdalla ja.

2:10:52

Santi: Mutta alkuvaiheessa kun tehdään varsinkin niinku jos jos se tavallaan riippuvuus on sellaisella tasolla millä se on mullakin ollut, niin se on oikeasti tosi tärkeätä, että ensimmäiseen vuoteen ainakaan ei säännöllisesti olisi niiden vanhojen tuttujen kanssa tekemisissä tai pyörisi niissä vanhoissa paikoissa.

2:11:13

Eve: Kyllä ja muutos on kovaa hommaa, että jotenkin jos itse miettii täällä yhteisön asiakkaita niin.

2:11:22

Eve: Kyllä jokaiselle varmaan ensimmäisinä päivinä sanotaankin tai ensimmäisten kuukausien aikana Santikin on varmasti sen täällä moneen kertaan kuullut ja varmasti välittynyt eteenpäinkin samaa että.

2:11:36

Eve: Että tota ei ole mitään paskahousujen hommaa toipua, että koska siinä täytyy muuttaa vaan kaikki että kaikki täytyy tehdä eri tavalla. Santi: Että näinhän se on ja semmoinen iskulause minkä itse sain. Sain kuulla kun tohon istuin yhteisökuntoutuksen niin silloin oli se että jätä kaikki seuraa meitä. Ihan sama vaimot lapset.

2:11:58

Santi: Sä jätät nekussa saat itsesi kuntoon niin sä pystyt ottamaan sen vastuun ja niinku pitää huolen myös niistä. Mutta jos jos se tavallaan keskityt niihin sinä aikana niin ne sun mahdollisuudet onnistua pienenee aika huomattavasti et.

2:12:11

Santi: Vaikka se kuulostaa tosi kylmältä ja tavallaan surulliseltakin, mutta se vähän se ne on myös. Niin siinä on ihan totuus perää. Tavallaan siinä seikasta.

2:12:20

Eve: Kyllä sitten täällä on tota tullut kommentti että.

2:12:26

Eve: Saa olla henkisesti vahva, joka ottaa sen hylkiö leiman otsaansa paljastamalla käytön nuoret ovat minun näkemykseni mukaan entistä arempia poikkeamaan valtavirrasta aiempaan verrattuna. Esimerkkinä liikuntatunneille sukkiin riisuminen kautta sisäkengät käyttö kun muut liputtelee sukat jalassa tuntuu näin aikuisena ihan käsittämätön käsittämättömältä touhulta, mutta keskiverto nuori ei meillä halua erottua ryhmästä edukseen.

2:12:53

Eve: Niin.

2:12:56

Eve: Kyllä se varmasti näin on että tota.

2:13:00

Eve: Että, että on vaikea olla jotenkin.

2:13:06

Eve: Poikkeava.

2:13:08

Eve: Nuorten keskuudessa tai että että se vaatii sitä sellaista rohkeutta jotenkin.

2:13:14

Eve: Ehkä olla eri mieltä tai ei lähteä uskaltaa sanoa ei ja.

2:13:19

Eve: Ja jotenkin mulla on itselläni kaksitoistavuotias tytär niin.

2:13:24

Eve: Sellaiset keskustelut varmaan niinku ihan viikottain kanssa puheissa kotona, että että sellaista jotenkin koittaa. Vahvistaa että.

2:13:34

Eve: Että tota jokainen saa olla just sellainen kun on ja.

2:13:37

Eve: Ja äitiä saa ainakin saa käyttää aina tekosyynä jos ei halua sanoa kavereille niinku muuten ei jos ei tahdokkaan niinku osallistuu johonkin sekä myös jotenkin sen tarkentaminen, että että mikään vastaus esimerkiksi johonkin.

2:13:53

Eve: Mikä mun mielestä pätee ihan kaikille että että ei ole mitään sellaista mihin niinku jotenkin täytyisi se vastaus saada kaveriporukassa jotenkin niinku silleen asap samantien että että että jotenkin että että on lupa sanoa että että kelaan tätä vähän aikaa tai mietin liittyen justiin vaikka sellaiseen jotenkin että.

2:14:12

Eve: Poltetaanko röökiä tai.

2:14:15

Eve: Juodaanko alkoholia tai ylipäättänsä tällaisia kokeiluja mitkä kuitenkin pääosin ihmisillä ihan varmasti nuorena tapahtuu jossain määrin jossakin porukassa, missä se ajatus tulee esille ja sitten sitä ruvetaan puimaan. Kuinka se niinku tapahtuu, että että jotenkin sellaisia.

2:14:34

Eve: Sellaista jotenkin tietysti toivoisi nuorisolle, että että tota semmoista.

2:14:41

Eve: Itsensä vahvistamista.

2:14:45

Eve: Niinku tapahtuisi.

2:14:48

Eve: Mutta tota se on. Se on varmasti sellainen tota.

2:14:53

Eve: Juttu minkä kanssa aina saa tehdä töitä niin aikuisenakin kun.

2:14:58

Eve: Nuorena.

2:15:02

Eve: Meillä on heitä tota 2 minuuttia siihen kun alkaa toi ruokatauko se kestää yhdestätoista 11.45 ja sen jälkeen tota sitten ruvetaan. Tehdään vähän semmoisia tehtäviä ja muuta, mutta tota tuleeko vielä tähän hetkeen jotakin?

2:15:23

Taija: Mulla mulla ei tullut. Mä tulin vaan avaamaan avaamaan ja kiittämään tähänastisesta ja toivottamaan hyvää lounastaukoa kaikille.

2:15:31

Taija: Kaikille tota meidän täältä Saskyn tiimin puolesta ja ja tota todella todella ajankohtaista ja hyvää hyvää tota settiä on ollut ja kiitos kaikille kun olette keskustellut keskustelua, jatketaan sitten lounaan jälkeen sitä.

2:15:48

Taija: Sitä keskustelua.

2:15:50

Taija: Joo tosi hyvä.

2:15:53

Eve: Ja sanon vielä sen verran, että ne mitä tuli tuohon chatiin niin palataan niihin sillä lounaan jälkeen, että ei tarvitse huolehtia että niihin ne jäisi jonnekin. Sinne vaan palataan niihin sitten.

2:16:03

Eve: Kaikki ollaan saatu safkailtua masu täyteen. Jees nähdään silloin neljänkymmenenviiden minuutin päästä. Sitten juu nähdään moi moi. Taija: Moi.

2:17:56

Taija: Tervehdys vaan kaikille palataan meidän Päihteet ja puheeksiotto koulutuksen.

2:18:03

Taija: Pariin ja ja tota Siltä Valmennus sieltä varmasti jatkaa jatkaa taas sitten.

2:18:10

Taija: Asian parissa ja mennään sitten vähän harjoitteisiin.

2:18:16

Eve: Tehdäänkö? Hei hei miten muuten? Näkyykö se? Joko nyt sitten.

2:18:22

Taija: Otetaanko ensin noi kysymykset. Eve: Niin tehdään. Kysykää joo.

2:18:27

Eve: Joo mä katson siitä. Joo.

2:18:30

Eve: Mitäs kaikkea siellä? No Santi otapa siitä nyt toi ensimmäinen miten reagoi sitten huume myönteisiin vitseihin ja juttuihin, joita opiskelijat kertovat. Santi: No mulla itsellä on tota sellainen tapa asiakastyöyöskentelyssä, että aika useasti kun kyseessä ei kumminkaan on ehkä ihan vitsi vitsi vaan se on tavallaan semmoista niinku tietynlaisen asenteen asenteen ulostuomista niin mä mä vien sen vitsin vähän vielä pidemmälle ja sitten sitä kautta käydään sen sellaiseen ajatus vääristymään tai asenne vääristymä.

2:19:02

Santi: Mikä se on pohjalla että?

2:19:04

Santi: Että, että tavallaan myötäilee sitä hieman ja toisinaan vielä sitä pidemmällekin, mutta kyllähän nää on semmoisia asioita mihin on hyvä sitten ja nyt ehkä mitenkään kovin isolla kädellä puuttua, mutta semmoisessa keskustelussa kumminkin käydään lävitse, että se voi olla semmoista itselle haitallista tai hyvinvointia huonontavaa. Tavallaan asennoitumista ja ajatus vääristymää asioita kohtaan.

2:19:32

Eve: Mitäs muuta siellä oli nappaat siis sieltä lähempänä sitä.

2:19:41

Santi: Niin täällä on tätä tätä tota kommenttia jatkettu tai tuosta lisääntyneestä arkuudesta poiketa valtavirrasta, että voisiko sosiaalinen media olla yksi niistä tekijöistä, joka vyöryttää näitä heittomerkeissä normeja kaikille kiihtyvällä tahdilla. Ja kyllähän se niinku yks tekijä siinä on. Niitähän on tota toki useampi pian, mutta.

2:20:05

Santi: Yksi niinku isoja isoja asiaa vaikuttavia tekijöitä.

2:20:13

Santi: Ja niinku täällä mainitaan niissä sosiaalinen media tuo myös tavallaan sen katukielen valtavirran käyttöön, kuten just nää vasikka sanat ja.

2:20:22

Santi: Niin edelleen ja tuossa alakerrassa yksi kollegan kanssa joka muutaman 10 vuoden on on kanssa päihdepuolella töitä tehnyt, niin juttelin niin hän kerto omasta kouluajastaan josta on on sitten jo useita kymmeniä vuosia aikaa, että kun siellä on koulun rehtori yrittänyt saada vasikoimaan opiskelijat, että se on tavallaan kääntynyt vähän.

2:20:54

Santi: Ja sitten täällä on tota.

2:20:57

Santi: Kirjoiteltu, että täähän on meidän aikuisten muotoilema maailma, jossa nuorten täytyy kasvaa ja selviytyä ja aikuisten intressithän.

2:21:05

Santi: Suluissa raha koukuttaa yhä nuorempia aineisiin. Someen.

2:21:09

Santi: Ynnä muuhun ja tämä malli ja toiminnan lainalaisuudet opitaan nuorten käytössä. Reaktiot ovat kuin peili, josta nähdään aikuisten tekojen vaikutukset.

2:21:24

Eve: No sitten jos painat sieltä vähän.

2:21:27

Eve: Mutta tää on tää.

2:21:30

Eve: Ja sitten.

2:21:34

Eve: Tässä suoraan tuosta.

2:21:40

Santi: Sä voit Eve ehkä kertoa sen aikataulutuksen tästä. Eve: Joo joo tota tehdään hei semmoinen juttu tota nytten autat tässä Kirsi nyt vielä sen verran mitä täällä koko niin niin tota tehdään semmoinen juttu että nyt te saatte tota avataan tuossa semmoinen kohta missä saa vähän itsekseen pohtia.

2:22:01

Eve: Kysymyksiä tota 10 minuutin ajan ja sitten tullaan sitten voidaan tässä 10 minuutin ajan suunnilleen ja käydä niitä vähän yhes läpi. Mitä ajatuksia se että heräsi sitten sen jälkeen olisi se ryhmiin jakautuminen teillä on.

2:22:16

Eve: Tota ilmeisesti teiltä sieltä joku viisaampi osaa jakaa teidät ryhmiin ja tota niissä ryhmissä oltaisiin 30 minuuttia sen meidän semmoisen Padletin mikä myös sitten näkyy siinä tehtävänannossa niin tota sitä kautta saa sitten tota.

2:22:32

Eve: Sinne padletille lisäillä ajatuksia siinä on semmoinen case tapahtuma tai että case tapaus mitä pohditaan niissä ryhmissä ja tota sitten sinne Padletille lisätään niitä ajatuksia mitä siitä heräsi ja sitten se ryhmätyö kestäisi 30 minuuttia ja sitten sen jälkeen tultaisiin takaisin tähän yhteiseen tilaan.

2:22:56

Eve: Ja katsotaan sieltä tota vähän niitä nostoja mitä sieltä löytyi ja sitten meillä olisi vielä semmoinen niin saa siinä sitten semmoista niinku yhteenvettoa ylipäätänsä kaikkienensä tästä koko jutuskasta ennen kuin sitten lopetetaan.

2:23:11

Eve: Tuosta onnistu tää tuosta nuoresta.

2:23:16

Kirsi: OK no niin hyvä niin sieltä avautuu nyt se yksilötehtävät joo josta voi käyttää sitten sitä edellistä sivua alle. Joo tota hei tässä on tota siellä yksilö tehtävän, mä en tiedä pitäisikö ehkä siitä napata vaikka jokaisen ehkä vaikka kuva noista kysyäreitä niin sitten voidaan laittaa toi ihmisen perustarpeet dia siihen esimerkiksi tota.

2:23:41

Eve: Niinku tavallaan tähän näyttille, niin sitten tää oma päihteidenkäytön pohdi hetki, niin se olisi semmoinen 10 minsaa mitä saisi pohtia ja.

2:23:51

Eve: Ihan tota sitten sen mukaan mitä tota tahtoo tuoda esille, niin käydään sitten sitä keskustelua. Kiitos siellä laittoikin joku sinne sinne sinne tota.

2:24:02

Eve: Tonne chattiin nää kyssärit niin tota laitetaan toi ihmisen perustarpeet.

2:24:10

Eve: Kuva tota että tää on ehkä varmaan sellaisen niinku oman pohdinnan tueksi tässä. No ei kysymykset vaikka tähän näin.

2:24:19

Eve: Tota niin niin chattia voi kirjoitella tai nostaa käsiä ylös että minkälaisia ajatuksia ja.

2:24:26

Eve: Pohdintoja nää herätti.

2:24:30

2:24:59

Eve: Mikä se oli se kysymys siinä tuossa ennen tuossa. Santi: Niin että että mitä ollaan mieltä siitä, että mitä päihteistä pitäisi puhua alakouluikäisten kuulla?

2:25:16

Eve: Nää on varmaan tietysti aika sellaisiin niinku.

2:25:20

Eve: Mitenköhän mie nyt sanoisin niinku jokaisen varmaan niinku itse harkittava tietysti, että että mikä on niinku itselleen ominaista tietyllä tavalla toimia jotenkin ehkä itse ajattelen, että koska minulla on itsellenikin alakouluikäisiä.

2:25:33

Eve: Eli lapsia niin sitten jotenkin sen ikätason mukaisesti niinku.

2:25:38

Eve: Päihteistä on mun mielestä hyvä puhua siinä määrin miten ne niinku jotenkin ehkä myös nousee tai jos ne nousee niinku jotenkin jotain kysymyksiä sieltä.

2:25:49

Eve: Niinku lapsen.

2:25:51

Eve: Niinku omasta puolestaan että jotenkin ja sitten ylipäättänsä tota.

2:25:58

Eve: Se että miten vaikka katukuvassa näyttäytyy esimerkiksi vaikka minun omat lapset kulkee Tampereen

keskustassa silleen, että ne näkee kyllä paljon päihteitten käyttäjää mikä on niinku Tampereen katukuvassa aika semmoinen.

2:26:13

Eve: Näkyvä ja varmaan niinku mitä enemmän mennään kevääseen kohti niin sitä näkyvämpää tavallaan se on.

2:26:19

Eve: Se päihteiden käyttö tai päihtyneet ihmiset niin sitten, että sen ikätason mukaisesti jotenkin.

2:26:26

Eve: Osaa vastata niihin kysymyksiin ja sitten sellaista niinku.

2:26:30

Eve: Tietyllä tapaa.

2:26:34

Eve: Ehkä jonkunlaista valistusta niinku joo mutta että.

2:26:41

Eve: Joten, että useasti esimerkiksi lapsethan kokee päihteitä käyttävät ja päihtyneenä olevat ihmiset aika pelottavina justiin sen takia, koska siinä on ehkä se sitten tietynlainen arvaamattomuus tai just vaikka että jos vanhempi on vaikka päihtynyt, niin sitten tavallaan se tuttu ihminen onkin niinku jotenkin toisen oloinen.

2:27:00

Eve: Mutta että sitten kun tuossa mainitaan justiin vaikka että että että onko parempi että kotona lapsi ei esimerkiksi nää ruoan kanssa viinin nauttimista niin sitten taas minun henkilökohtainen mielipide on sitten taas se, että sitten että jos kaikki on on jotenkin tosi pimennossa ja niitä ei näe ja sitä semmoista normaalia. Voisiko sanoa normaalia mallia esimerkiksi vaikka käyttää alkoholia vaikka joskus ruoan kanssa esimerkiksi viinilasin ja mie niin en itse näe sitä niinku.

2:27:30

Eve: Semmoisena.

2:27:33

Eve: Haitallisena tavallaan, että sitten ehkä jotenkin ennemminkin se.

2:27:38

Eve: Saat sanoa tähän näin kohti jotakin mielipidettä, mutta että että tavallaan jotenkin se että sitten että jos se olisi jotenkin tosi semmoista niinku kiellettyä niin useasti ehkä jotenkin niinku oman ammatillisen kokemuksen myötä. Sitten useasti ihmiset tuottaa sellaista, että sitten jos joku on ollut liian kiellettyä, niin sitten se tavallaan kiehtookin niinku tietyllä tavalla enemmän että jotenkin semmoinen maalaisjärjen.

2:28:01

Eve: Ajattelu ehkä tuohon ensimmäiseen kysymykseen on niinku minun oma vastaus, mutta mitäs Santi on mieltä?

2:28:07

Santi: No mä voin voin vastata kysymykseen vastaamatta kysymykseen.

2:28:12

Santi: Tästä tavallaan sen näkökulman kautta, että sitten aina kun puhutaan, puhutaan samassa yhteydessä lapsesta ja niinku päihteistä, on se sitten niinku kyseessä niistä puhuminen tai tällainen, niin itse ajattelen tai mulla tulee ensimmäisenä mieleen se semmoinen ennaltaehkäisevä näkökulma. Elikkä tavallaan, että se on niinku Evekin tuossa mainitsi niin ikäluokkaan sopiva informatiivista.

2:28:35

Santi: Ja tavallaan myös kun ainahan niinku sitten jos mietitään sitä niinku sairastumista esimerkiksi riippuvuuteen tai edes sitä matkaa siihen, että jonkun päihteiden käyttö alkaisi olleen ongelmallista, niin kysymyshän on nimenomaan tarpeesta. Sulla on joku tarve sille miksi sä sitä päihdettä käytät. Kukaan ei lähtökohtaisesti vaan käytä päihteitä ja sitten tavallaan siinä sen jälkeen jos siihen tulee se tarve käyttää niitä päihteitä niin sitten pitää lähteä lähestymään sitä asiaa.

2:29:0

Santi: Suhteen näkökulmasta, mikä on se mun suhde siihen päihteeseen, mitä mä siitä saan, mitä se multa vie?

2:29:15

Santi: Niin sitten näiden näkökulmien kautta. Tavallaan se suhde voi muodostua joko terveelliseksi tai sitten hyvin haitalliseksi.

2:29:26

Eve: Ja sitten täällä on kommentti, että kiinnostavaa oli yhdistää perustarpeen tavoittelua, tavoittelu päihteiden käyttöön, että aina ei välttämättä tule ajatelleeksi. Miksi edes käyttää päihteitä?

2:29:39

Eve: Ja siellä on justiin joku laittanut, että että samaa mieltä.

2:29:43

Santi: Ja tää just mitä tässä nostetaan esiin on sitä mitä puhuin siitä niinku jäävuori teoriasta, että jos ajatellaan jäävuorta.

2:29:54

Santi: Mikä kelluu tuolla meressä esimerkiksi niin se mitä me nähdään siinä pinnan päällä on todella pieni osa siitä, mitä se jäävuori kokonaisuudessaan on ja aika useasti se päihteiden käyttö on vaan se jäävuoren huippu elikkä se mikä näkyy siinä pinnan yläpuolella. Se mikä me kaikki nähdään ja mikä on tavallaan niinku käsinkosketeltavaa. Mutta sitten kun me mennään sinne pinnan alle, niin sieltä löytyy luultavasti todella iso määrä sen aiheuttavia tekijöitä ja niitä on just nimenomaan.

2:30:25

Santi: Traumot vaille jäämiset, erilaiset sairaudet niihin voi vaikuttaa mielenterveydelliset häiriöt päihteiden käytöllä saatetaan lääkittää niitä kokemukset, väkivaltaiset kokemukset. Väkivallan tekeminenkin on yks.

2:30:40

Santi: Mitä lääkitään päihteillä, koska sekään ei tunnu ihmisestä hyvältä lähtökohtaisesti tehdä väkivaltaa, niin siihen on todella todella monia niinku vaikuttavia tekijöitä, että miksi se päihteidenkäyttö sitten on sellainen valinta.

2:30:56

Eve: Ja sitten tänne on joku laittanut täänkin. Toisaalta hyvä että että tässä joku on tuonut tupakanpolton esimerkin, että poltin tupakkaa nuorena useita vuosia. Tupakoinnin aloittaminen kytkeytyy suoraan kotoa muuttoon ja heijasteli itsenäistymistä ja autonomiaa. Se liittyy myös yhteenkuuluvuuteen, koska sitä kautta tapasin vieraalla paikkakunnalla mielenkiintoisia kavereita. Koulun tupakkapaikalla vastaavasti tupakoinnin lopettaminen onnistui kohdalla, niin myös onneksi kerta päätöksellä elikkä vapaan tahdon ilmentymänä.

2:31:29

Eve: Ja tässä oli hyvin nostettu esiin justiin näitä, että esimerkiksi sitä yhteenkuuluvuuden tunnetta, että kyllä varmasti moni nuori tänä päivänä vapettaa tai polttaa tai käyttää nuuskaa just sen takia, että se tavallaan ehkä lisää jotenkin sen kuulumisen siihen johonkin tiettyyn porukkaan ja.

2:31:48

Eve: Hyvää sellaista pohdintaa justiin noihin.

2:31:51

Eve: Noihin noihin ihmisen perustarpeisiin.

2:31:56

Eve: Ja sitten täällä on joku laittanut kommentin, että ala alakouluikäisen kanssa voidaan pitää puhua. Lapset tietävät paljon enemmän kuin aikuiset luulee. Olen alakouluissa puhunut neljäs– kutos luokkalaisille näistä asioista ja jo silloin ja jo silloin tietävät lapset sanoneet että aikuiset eivät uskalla puhua päihteistä tai seksistä, niistä kuulee kuitenkin joka paikassa ja joka tuutista tiktok snäppiä insta ja.

2:32:21

Eve: Esimerkiksi kysymykseen, kuinka moni on nähnyt päihtyneen aikuisen, niin suurin osa nostaa käden.

2:32:27

Eve: Kyllä.

2:32:30

Eve: Ja näinhän se on, että että jotenkin ehkä sitä varmaan vähätellään, että tota että toisaalta, että asioista on nimenomaan hyvä puhua niitten oikeilla nimillä ja ja että mitä ne pitää sisällään.

2:32:43

Eve: Ikätason huomioiden, että että että kyllä nykypäivänä ihan varmasti.

2:32:48

Eve: Jo kuitenkin nuoret ja lapset saa.

2:32:51

Eve: Somesta ja muualta.

2:32:54

Eve: Tietoonsa sitten taas sellaisia juttuja, että sitten taas jos ei niistä puhu niin sitten se voi ehkä toisaalta tapaa kuitenkin jopa ehkä vaikka vähän vääristääkin niitä.

2:33:05

Eve: Niitä niitä ajatuksia ja sellaisia mitä niistä esimerkiksi vaikka somesta nähdyistä jutuista tota.

2:33:13

Eve: Tulee.

2:33:18

Eve: Tota.

2:33:22

Eve: Mie hei laitan teille sen.

2:33:25

Eve: Sen sen koska kello on sen verran että tota.

2:33:29

Eve: Mennään se ei mennäkään tuosta.

2:33:34

Eve: Noin niin tota tää olisi nyttén se mihin tota.

2:33:40

Eve: Mentäisiin niihin ryhmiin.

2:33:48

Taija: Sitä, että jos mä huoneen sen sulkeminen epäonnistuu. Nyt jos mä poistan sen huoneen niin tippui se sitten. Eve: Mutta että täältä ainakin mitä Santin kanssa näitä luettiin, niin täällä oli hyviä nostoja nostoja tota.

2:34:02

Eve: Että ylipäättänsä ottaa, että mitä sellaisessa tilanteessa voi tehdä kun sitä huolta herää.

2:34:10

Eve: Ja tota oli sitä semmoista luotettavaa ja tai luotettavan ja turvallisen tilan ja aikuisen kautta henkilön.

2:34:19

Eve: Että että että jos jonkun sellaisen sellaiseen paikkaan kuraattoria kuraattorista oli puhuttu, mutta sitten myös vertaistukiryhmistä kouluterveydenhoitajasta ja sitten taas kaverina tai läheisenä.

2:34:35

Eve: Että tota että koska puheyhteys on jo vähän niinku olemassa niin sitten.

2:34:40

Eve: Että tota että on kiinnostunut muutenkin ja sitten justiin sitä sellaista niinku vaihtoehtoista tekemistä ja.

2:34:47

Eve: Ja ja.

2:34:50

Eve: Mitäs muita täällä oli just sitä, että täällä oli.

2:34:54

Eve: Hyvä kohta siitä, että justiin että että yksi voisi miettiä, että että mennäänkö johonkin uuteen harrastukseen tai.

2:35:03

Eve: Tai tota jotakin uutta tekemistä, missä ei välttämättä niitten päihteiden kanssa tarvitsekaan olla tekemisissä, että jotakin muuta vapaa-ajan toimintaa sitten sen.

2:35:12

Eve: Sen sen kaverin kanssa ja.

2:35:17

Eve: Sitten tietysti koulun puolelta justiin se, että että tota hyviä nostoja oli että että tota.

2:35:26

Eve: Että on aktiivisesti yhteydessä tietyllä tavalla häneen ja ja ja pyrkii siihen keskusteluun ja puheeksiottoon.

2:35:36

Eve: Sekä opiskeluhuolto tuli siellä puheeksi ja ja ja.

2:35:41

Eve: Sitä semmoista niinku että että selkeästi kaikissa näissä vastauksissa jotenkin korostuu se, että siihen tilanteeseen.

2:35:49

Eve: Tartutaan ja sellaiseen, mutta tota se oli mun mielestä tosi tärkeä nosto ja ja hyvä nosto tota se vertaistukiryhmä ja ja siihen ainakin Santi Santi voisi jonkun sanan sanoa ylipäättänsä, ehkä kaikkienensa. Jotenkin kannustan koulun puoleltakin. Minä tiedän että että mitkä ne on ne resurssit ja minkälaiset mahdollisuudet, mutta.

2:36:10

Eve: Niinku käyttää vaikka kokemusasiantuntijoita puhujina tai.

2:36:15

Eve: Tai niinku ylipäättänsä jotenkin vaikka siihen jotenkin siihen opiskelija opiskeluterveydenhuoltoon jotenkin sitten sellaista ehkä ainakin että että niinku että olisi kokemusasiantuntijoita tai niitä vertaisia ihmisiä. Kenelle voisi sitten vaikka esimerkiksi kenen?

2:36:30

Eve: Tai jonkunlaisia yhteystietoja esimerkiksi vaikka vaihtaa, että sellaisia niinku viritelmiä ja yhteistyötä kannattaa kyllä.

2:36:39

Eve: Niinku koulun puoleltakin tota.

2:36:42

Eve: Pystyy vaikka mahdollistaa, koska sehän olisi tosi hyvä juttu että tota sellainen olisi. Ja ainakin itse ajattelen että kokemusasiantuntija työkaverina.

2:36:52

Eve: Meidän alalla täällä niin on ihan äärimmäisen tärkeätä ollakin ja hyvä työpari, mutta tota vertaistukiryhmistä tai vertaisuudesta ylipäättään sinne jos Santi sanoo jonkun sanan ja sitten siellä on ainakin jonkun käsi ylhäällä niin voidaan vaikka se ottaa sitten sen jälkeen.

2:37:12

Santi: Siellä on tota jollain käsi ylhäällä jos haluaa sanoa tähän väliin niin.

2:37:19

Vieras: OK no minulla oli. Jäin odottamaan, että sanotko sinä ensin, mutta minäpä kysyn tota joskus tuolla töissä ehdottelin just tätä, että voisiko meillä tulla joku tällainen kokemusasiantuntija vierailulle ja tavallaan vaikka kertomaan sitä omaa omaa polkua. Jotenkin se minun ehdotus taisi liittyä siihen, että se olisi jotenkin juuri tällainen, ehkä päihdepuolen.

2:37:39

Vieras: Kokemusasiantuntija niin niin sitten tuli semmoinen näkökulma ja mun minulle kerrottiin, että nykyään kuulemma ajatellaan ennen me niin että tää ei ole niinku hyvä asia koska tää sitten nimenomaan nostaa sitä asiaa ja sen voidaan tulkita semmoisena jotenkin asian ihannointina tai tai sellaisena niin niin itse siinä sitten vaikenin, mutta mielessäni mietin, mietin vähän tätä asiaa vielä ja haluaisinkin nyt teiltä kuulla tähän kommenttiin, että miltä tää teidän korviin tällainen kuulostaa, että voiko siinä olla jotain niinku ikään kuin huonoja puolia tai?

2:38:10

Vieras: Huonoa viestiä välittää nuorille, jos tällaisia kokemusasiantuntijoita sinne tuo asioista puhumaan. Santi: Kiitos mä voin. Mä voin tehdä tuota sanoa, koska täähän on aika paljon mielipiteitä jakava asiaa noin niinku muutenkin mut.

2:38:24

Santi: Mutta sitten tässä on kysymys siitä, millaisia kokemusasiantuntijoita käytetään, että mä oon itse kouluttanut toistakymmentä mun taustasta kaveria tänne Pirkanmaalle kokemusasiantuntijaksi ja sitten sitten niitä niinku koulutetaan erinäisissä paikoissa erilaisilla tavoilla ja sitten esimerkiksi meillä niinku Silta Valmennuksessa kehitetty toi niinku yhteistyössä Laurean ja muiden kanssa kehitetty tota Keijo niinku kokemusasiantuntija koulutusmalli on sellainen mikä kyllä antaa sellaiset eväät että niinku siitä kärsitään.

2:38:54

Santi: Se mahdollisuus antaa vinkkejä niin sanotusti niille opiskelijoille. Tavallaan sitten käyttämisestä, että niinku munkin tarinaa tavallaan kuunnellessa, niin kyllähän siitäkin on varmasti yks 100 joka voi kuulla sen haluamallaan tavalla ja ottaa siitä niinku jotain vinkkejä että mitä voisi niinku tehdä tavallaan väärällä väärällä tavalla, että sitä silleen niinku haeta haeta, mutta se just että millaisia kokemusasiantuntijoita käyttää ja mistä tavallaan niitä puhujia tilaa niin on, on myös aika aika niinku tärkeä. Ja kyllä mä ymmärrän niinku tavallaan myös sen.

2:39:26

Santi: Näkökulma siinä, että koska onhan se tavallaan siinä on se mahdollisuus ja onhan se pelottavaa päästää niin sanotusti. Ihminen jolla on aika rankka tausta niin sitten nuorten niihin niinku puhuu nuorille ihmisille, niin kyllähän siinä on niinku monta.

2:39:40

Santi: Monta puolta siihen asiaan, mutta löytyy myös hyviä kokemusasiantuntijoita, jotka osaa hommansa.

2:39:48

Vieras: No osaatko vinkata että jos sattuu täällä Oulussa päin asumaan niin.

2:39:52

Vieras: Mikä olisi joku hyvä kontakti?

2:39:55

Santi: No Oulussa päin nyt, mutta onko siellä Krisin toimintaa?

2:39:59

Vieras: Jotenkin ajattelin, että oon siihen kyllä ehkä törmännyt, että olisi. Santi: No esimerkiksi Kris RY on sellainen, jolla on ihan niinku tälleen Suomen alueella samanlaiset koulutukset ja vaatimukset niinku siinä ja ne on hyvin tiukkoja siitä, että että kuka saa niinku puhua ja että mitä siinä siellä käydään puhumassa, että täällä Pirkanmaalla niin aika paljon just oon itsekin käynyt niinku Krisin vapaaehtoistyöntekijänä niin kouluilla puhumassa ihan tuossa Kangasalla ja isoissakin kouluissa.

2:40:27

Vieras: OK, kiitos vinkistä. Santi: Jes.

2:40:32

Eve: Mie taihtoisin tohon kanssa sanoa et.

2:40:35

Eve: Että ymmärrän tavallaan niinku sen, että että ette varmaan sellaisia näkökulmia voi herätä justiin siinä.

2:40:43

Eve: Vaikka sitten taas esimerkiksi minun näkemyksen mukaan sosiaali- ja terveysalalla ehkä niinku se vertaisi.

2:40:49

Eve: Tai kokemusasiantuntijan niinku tavallaan työpariksi tuleminenkin alkaa olemaan ehkä enemmän niinku sääntö kuin poikkeus nykypäivän tai ainakin se tuntuu siltä.

2:41:01

Eve: Mutta että ylipäättänsä justiin toi. Mitäs Santi sanoi että että varmasti on niinku eroja ja sitten ylipäättänsä se että jos on vaikka 20 ihmistä niin sitten siellä on myös 20 erilaista ihmistä. Kenelle puhua, että totta kai jokainen voi vaikka minkälaisesta valistuksesta tai kokemusasiantuntijan keskusteluista napata itselleen. Tavallaan se nimenomaan just sen minkä haluaa että että.

2:41:27

Eve: Jos puhuu kahdellekymmenelle ihmiselle. Niin sitten.

2:41:31

Eve: Ihan varmasti ne kaikki 20 ei niinku koe sitä tilannetta tietyllä tavalla. Samoin jos saatte niinku siis yhtään kiinni siitä että tavallaan että että eihän niinku ei ole varmaan sellaista keinoa millä niinku silleen, ihan jotenkin kauhean suuria laumoja ihmisiä voisi jotenkin puhuttaa niinku tavallaan.

2:41:50

Eve: Minkäänlaisella koulutuksella tai kokemusasiantuntijana jotenkin niinku kaikki ajattelemaan samalla tavalla, että ainahan niitä totta kai niin kun niitä eroavaisuuksia siihen niinku tulee.

2:42:03

Eve: Saitteko kiinni tähän tai vastasiko se ollenkaan niinku silleen? Ehkä tälleen ammatilliset tai jos me ajattelee niinku kouluttautuneet tai tässä miten sanotaan koulu koulu koulu kasvatin niinku.

2:42:17

Eve: Tota ammattilaisen näkemyksestä siitä, että mie puhun niinku sen kokemusasiantuntijan ja siinä työparina ja tällaisten keskustelujen puolella. Mutta että just se, että että meitä mahtuu maailmaan niin monenlaisia että että tota että jollekin sopii joku ja jollekin sopii joku juttu lähestymään näitä asioita, että ihan tälleen halusin jotenkin sen mainita.

2:42:42

Santi: Ja sitten ehkä tota on nopeasti, että tavallaan sitten vertaistuesta vielä vielä sen verran, että toki niinku vertaistukea käytetään myös ihan silleen, että siitä maksetaan palkkaa ja välillä niinku palkkioitakin. Mutta sitten on on myös niinku itsehoitoryhmiä olemassa mitkä menee ihan näissä mainittuihin niinku peliriippuvuuksiin ja niidenkin niinku hoitamiseen, hoitamiseen ja niin on alkoholiongelma kuin huumeongelma omansa ja ne on ne on oikeasti riippuvaisille ihmiselle semmoinen hyvä paikka tavallaan lähtee harjoittelemaan turvallisessa ympäristössä.

2:43:13

Santi: Niitä asioita siellä on ihmisiä jotka on kokenut saman ja ymmärtää sen mitä sä teet ja mitä se vaan teet.

2:43:20

Santi: Siinä on niinku.

2:43:22

Santi: On hyvät mahdollisuudet, jos jos siellä sinne jonkun saa ohjattua tai sieltä mahdollisesti itsensä löytää. Sanotaanko näin?

2:43:30

Eve: Kyllä.

2:43:34

Eve: Meillä alkaa tota aikakin, loppuu kesken. Siellä oli justiin tuolla ainakin näkyä nytten, että itse työskentelen.

2:43:41

EVe: OSAO:lla hankkeessa ja me saimme Kris Oulun kautta 2 kokemusasiantuntijaa kertomaan heidän tarinoitaan viime syksynä opiskelijoille ja opetushenkilökunnalle olivat hyviä.

2:43:52

Eve: Jes kiva nää on kyllä ja tota tälleenhän niitä.

2:43:57

Eve: Näitä tota.

2:44:00

Eve: Yhteistyökumppaneita löytyy.

2:44:06

Eve: Meillä ei ole ehkä varmaan mitään mitä tota nyt varmaan tähän näin toivon, että jatkatte sen sen sen Padletin ja niitten näiden matskujen. Santi: Yhden noston teen vielä tota sieltä Padletista sinne oli oli joku tota kirjoittanut siitä, että että tavallaan ymmärtääkö hän itse, että hänellä on ongelma kun oli kyse tästäkokeisista ja tää on todella hyvä nosto sen sairauden luonteen näkökulmasta, koska jos sulla on jo niinku riippuvuussairaudeksi.

2:44:34

Santi: Kehittynyt päihdeongelma, niin sehän on itsensä kieltävä ja siinä vaiheessa jos kaveri ei ei millään tavalla, ajattele hänellä olevan ongelma, niin hän on kyllä vaikea ohjatakaan minkään avun piiriin, että se vastaanottamisen kyky on useasti aika heikko. Mutta.

2:44:50

Eve: Kyllä ole hyvä.

2:44:54

Taija: Kiitos. Ymmärsin, että teidän teidän tota.

2:44:58

Taija: Osuus on tässä ja olette olette kertoneet sen mitä oli. Olikin ajatuksissa eli eli todella paljon. Kiitoksia tässä. Tää oli hieno keskusteleva koulutus eli tota tää oli myös hirmu virkistävää niinku tää toteutustapa ja kiitos Santille erityisesti siitä että olit kokemusasiantuntijana ja sulla on sulla on äärettömän jotenkin jäsentynyttä ja ja toi miten sä pohdit asioita ja kiitos kiitos tosiaan siitä ja se antaa varmaan sitten.

2:45:28

Taija: Rohkeutta rohkeutta myös meille. Niin kun sitten nuorten kanssa toimiville ottaa niitä asioita puheeksi ja me käytetään tosiaan ollaan edustan PuheeX-hanketta, jossa on sitten tätä puheeksioton teemaa ja ja käytetään sitä Padletittia varmasti sitten semmoisena niin kun tukimateriaalia tuolla kun tehdään puheeksi oton mallia ja muuta niin niin koostetaan. Sieltä saadaan tosi hyvää materiaalia, mutta kiitos meidän tiimi Iris TurvaX-hankkeesta Saskysta ja sitten myös Karoliina taas Puhee:sta.

2:45:59

Taija: Kiitos meidän tiimille ja kaikille kuulijoille ja tehdään ja Siltä Valmennukselle ja tehdään tosiaan tästä sitten semmoinen monistettava koulutuspaketti sinne avointen oppimateriaalien keskukseen ja hetki siinä menee, koska tota tekstitykset vievät aikansa, mutta laitetaan sitten jo jo tota vaikka tulemaan teille sähköpostilla tota PDF: nä tai sitten vaikka tuon chattiin jos sopii niin niin laittaisi siihen sitten materiaalin niin siitä pääsee jo siihen.

2:46:30

Taija: Näihin näihin tota dioihin käsiksi, mutta kiitos kovasti meidän puolesta ja.

2:46:36

Taija: Jatketaan sitten uusien koulutukseen parissa huhtikuussa.

2:46:41

Eve: Jes kiitoksia teille ja kiitos tosi paljon tota siitä että laitoitte että saatiin keskustelua aikaan. Se oli hyvä palauttaa noista noista noista chattijutuista ja.

2:46:55

Eve: Siitä, että otti puheenvuoroja.

2:46:58

Eve: Mutta kiitoksia.